İŞKUR

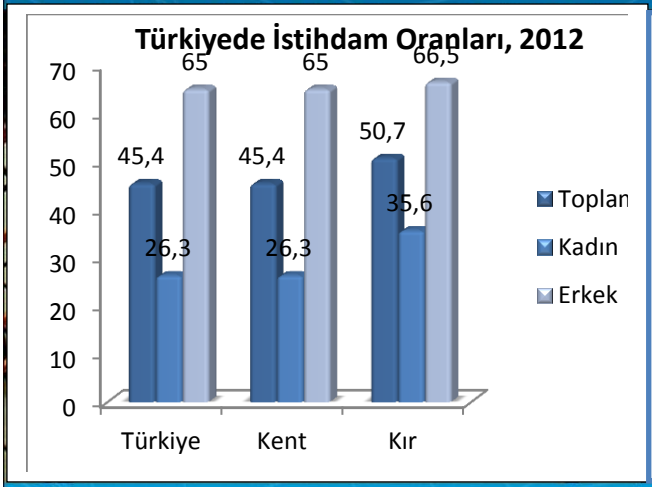

2012

SİNOP

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SİNOP ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2012)

Hazırlayan;

Eda ULU

Mustafa KESİMOĞLU

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR LİSTESİ iii
ŞEKİLLER LİSTESİ iv
KISALTMALAR v
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 3
BİRİNCİ BÖLÜM 5
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 5
İŞGÜCÜ PiYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 5
EKONOMİK GÖSTERGELER 5
NÜFUS GÖSTERGELERİ 7
EĞiTiM GÖSTERGELERİ 8
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 9
İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 21
İKİNCİ BÖLÜM 27
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 27
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 28
AÇIK İŞLER 31
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 34
2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR 35
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 36
SONUÇ 39
KAYNAKÇA 43
EKLER 44
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 44
Ek 2-Araştırma Yöntemi 48
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 51
Ek 4- Ek 4a: Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri 57
Ek 4b: İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE 2011) 59

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer,TR82,2011 6
Tablo 2. Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer Oranları,TR82,% 7
Tablo 3.Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı,2012 7
Tablo 4. İlk ve Ortaöğretimde Okuyan Öğrenci Sayıları 9
Tablo 5. Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam ve İşsizlik, Bin Kişi, TR82, 2011 11
Tablo 6. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam, TR82, Bin kişi, 2011 12
Tablo 7. Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı, TR82, %, 2011 13
Tablo 8. İşteki Duruma Göre İstihdam, TR82, Bin Kişi, 2011 14
Tablo 9. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu, TR82, Bin kişi, 2011 19
Tablo 10. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TR82, Bin Kişi, 2011 19
Tablo 11. Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TR82, Bin Kişi, 2011 20
Tablo 12. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TR82, Bin Kişi, 2011 21
Tablo 13. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012 22
Tablo 14. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012 23
Tablo 15. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler, 2012 24
Tablo 16. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler, 2012 24
Tablo 17. Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımı, 2012 25
Tablo 18. İşe Yerleştirilenler, 2012 25
Tablo 19. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, 2012 26
Tablo 20. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012 27
Tablo 21. Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012 27
Tablo 22. Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012 27
Tablo 23. Sektörlere Göre Çalışan Oranları ,%,2012 30
Tablo 24. En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı ,%,2012 32
Tablo 25. İstenen Beceri ve Niteliğe Sahip Olunmayan ve Eleman Bulunmayan Meslekler 36
Tablo 26. Diğer Nedenler,2012 36
Tablo 27. Kısa ve Orta Vadede Net İstihdam Artışının Sektörlere Göre Dağılım,%,2012 38
Tablo 28. Sektörlere Göre Net İstihdam Değişim Oranı,%,2012 39

ŞEKİLLER LİSTESİ

Grafik 1. Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Oranları,%,2018 6
Grafik 2. Yaş Bağımlılık Oranları,%,2011 8
Grafik 3. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%,2011 8
Grafik 4. İlköğretim, Genel ve Mesleki Ortaöğretim Öğrenci Oranları,%,2011/2012 9
Grafik 5. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları,2011 10
Grafik 6. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TR82,2011 11
Grafik 7. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR82,%,2011 12
Grafik 8. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam, TR82, %, 2011 13
Grafik 9. İşteki Duruma Göre İstihdam, TR82, %, 2011 13
Grafik 10. Türkiye ve TR82 Tarım ve Tarımdışı Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %,2011 15
Grafik 11. Türkiye ve TR82 Sektörel Kayıt Dışı Çalışma Oranı, %, 2011 15
Grafik 12. Tarım ve Tarım Dışı Sektörlerde Cinsiyete Göre Kayıt Dışı Çalışma Oranı, TR82 16
Grafik 13. Eğitim Durumlarına Göre Kayıtdışılık, TR82, %, 2011 16
Grafik 14. İşteki Duruma Göre Kayıtdışılık Oranı, TR82, %, 2011 17
Grafik 15. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TR82, %, 2011 17
Grafik 16. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı, TR82, %, 2011 18
Grafik 17. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı, TR82, %, 2011 18
Grafik 18. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı, TR82, %, 2011 20
Grafik 19. Nedene ve Cinsiyete Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı, TR82, %, 2011 21
Grafik 20. Kayıtlı İşsizlerin İçinde Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2011 23
Grafik 21. Ana Faaliyet Koluna Göre İşe Yerleştirme Oranları, 2012 26
Grafik 22. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı,%,2012 29
Grafik 23. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2012 30
Grafik 24. Ana Meslek Gruplarına Göre Cinsiyet Oranları,% 31
Grafik 25. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012 32
Grafik 26. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2012 33
Grafik 27. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012 33
Grafik 28. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2012 34
Grafik 29. Açık İşler İçin İstenen Eğitim Düzeyileri,%,2012 34
Grafik 30. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%,2012 35
Grafik 31. Sektörlere Göre NİDO,%,2012 37

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

2011 yılı sonuçlarına göre Sinop ilinin %81'i çalışma yaşındadır. Sinop ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasından farklıdır. Sinop'ta Türkiye ortalamasına göre daha fazla kişi kırsalda yaşamaktadır.

Sinop il bağımlılık oranlarına bakıldığında Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. Çocuk bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 7,8 puan altında seyrederken, yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 12,6 puan üzerindedir. Bunun sonucunda da Sinop ili toplam yaş bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 4,8 puan üzerindedir.

15+ yaş nüfusun %7,1'i okur yazar değildir. Nüfusun %9'u sadece okur yazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%73,8) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okur yazar olmayanlar, okur yazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (%89,9) daha yüksek bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okur yazar olmayan nüfusun %77'si, diploması olmayanların da %65'i kadın nüfustur. Nüfusun sadece %16'sı lise ve dengi okul mezunu, %8'i yüksek eğitimlidir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Sinop ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının düşüklüğüdür. İşsizlik oranı 2011 yılı itibariyle %5,8'dir. İşgücüne katılım oranı %59,4'tür. İstihdam oranı %56 ile %43 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

İşsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının altında ve istihdam oranı da Türkiye ortalamasının üstünde olmasına rağmen, yıllar itibariyle Sinop'ta işsizlik oranının arttığı, istihdam oranının ise düştüğü görülmektedir.

Sinop sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması itibariyle 81 il içinde 51. sıradadır. İlin yatırım teşviklerinden aldığı pay hem düşük hem de istikrarlı değildir. 2012 yılı kamu yatırımı verilerine bakıldığında Türkiye geneli aldığı pay %0,4 oranındadır. Alınan kamu yatırımlarında %55,5 pay ile ulaştırma ve haberleşme ilk sırada yer alırken son sırada %0,3 ile sağlık sektörü yer almaktadır.

İşgücü Talebine ilişkin olarak 2012 yılı için yapılan araştırma sonuçlarına göre işyerleri en çok toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin 31,4'ü imalat sektöründedir. Bu sektörü %23 oranı ile ticaret ve %11,9 ile inşaat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri araştırmada cevap veren işyerlerinin üçte ikisini oluşturmaktadır.

Çalışanların %80,1'i imalat, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör %40,6 ile imalat sektörüdür. İmalat sektörünü, %21 ile inşaat sektörü ve %18,5 ile toptan ve perakende ticaret sektörleri takip etmektedir.

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı %29,1'dir.

Kadın çalışanların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Örneğin çalışanlarının yarıdan fazlası (%64,5) kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı sadece %2,3, çalışanlarının %42,7'si kadın olduğu eğitim sektörü işyerlerinin toplam ağırlığı içindeki oranı %3,8 ve çalışanlarının %37,2'sinin kadın olduğu finans ve sigorta faaliyetlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlıkları %3,8'dir.Çalışanların imalat sektöründe yoğunlaşması mesleki dağılımları etkilemektedir. Çalışanların üçte biri nitelik

gerektirmeyen ana meslek grubunda çalışmaktadır. İkinci sırada %26 ile tesis ve makine operatörleri, üçüncü sırada (%10,3) sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar yer almaktadır.

Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı ise farklılık göstermektedir. İlde toplam çalışanların %29'unu kadınlar teşkil ederken, profesyonel meslek mensupları işyerinde çalışanların %41'i kadın, hizmet ve satış elemanlarının da %39'u kadındır. Buna karşılık yöneticilerin %18'i, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarının %5'i kadındır.

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş imalat sanayindedir. Sinop ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektörler imalat ve toptan-perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte olup en fazla açık işin olduğu sektör de imalat sektörüdür. İmalatı toptan ve perakende ticaret ile inşaat sektörleri takip etmektedir. Açık işlerin %50,1'i imalat , %24,9'u toptan ve perakende ticaret, %10,8'i inşaat sektöründedir.

İlde açık iş oranı %4,89'dur ve bu oran % 3,3 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %34 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır. Bu ana meslek grubunu %30 ile nitelik gerektirmeyen meslekler ve %11 ile hizmet ve satış elemanları takip etmektedir.

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin kısa ve orta vadede almayı planladıkları eleman sayısı, çıkartmak istediklerinden farklıdır. Yani ilde kısa vadede (31 Aralık 2012) istihdam azalışı beklenirken orta vadede (30 Haziran 2013) istihdam artışı beklenmektedir.

2012 yıl başından araştırmanın uygulandığı tarihe kadar Sinop ili 10+ özel sektör işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından azdır.

Net istihdam değişim oranı (NİDO) orta vadede kısa vadeden daha yüksektir. Beklenti oranı %-14,8'den % 11,1'e çıkmaktadır. Diğer bir ifade ile orta vadede işverenlerin gelişme beklentisi daha fazladır.

Gelecek istihdam beklentisinde ilde kısa ve orta dönem itibariyle sektörel dağılımda mevsimsel değişimler kendini göstermektedir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle gelecek üç aylık dönemde en yüksek istihdam artışı bekleyen işyerleri imalat sektöründedir. Toplam istihdam artışı beklentisinin %30,3'ü ticaret sektöründedir. Ticareti %29,1 ile imalat sektörü takip etmektedir. Kısa dönemde istihdam artışı bekleyen üçüncü sektör ise %21,8 ile inşaat sektörlerindeki işletmelerdir. İstihdamın en büyük üçüncü sektörü olan inşaat sektörü mevsimsellikten etkilenmekte ve 31 Aralık itibariyle sektörde net istihdam artışı beklenmemektedir.

Orta vadede yani 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde en fazla istihdam artışı bekleyen sektör imalat sektörüdür. Toplam istihdam artışı beklentisinin %69,1'i imalat sektöründen kaynaklanmaktadır. Net istihdam artışının %8,2'si inşaat sektöründen kaynaklanmaktadır. Toptan ve perakende ticaret toplam artıştan %11,1'lik pay almaktadır. 30 Haziran itibariyle net istihdam azalışı bekleyen hiç bir sektör yoktur.

İlde 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle inşaat sektöründe %-49,2 olan NİDO, bu sektörde çalışan sayısının yarıya yakın oranda küçülme olacağını ifade etmektedir. Kısa dönemde mesleki bilimsel teknik faaliyetler sektöründe genişleme beklenirken, imalat sektöründe yer alan işyerlerinde küçülme beklenmektedir. Lokomotif sektör olan imalat sektöründeki net istihdam değişim oranı % -15,5 iken, ticaret sektöründe %5,6'dır.

30 Haziran itibariyle net istihdam değişim oranı %11,1'dir. Orta vadede de en fazla büyüme bekleyen sektör olan imalat sektöründe %19,8 olan NİDO, konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetlerinde -15,6 dır. Orta vadede bilgi iletişim sektörü dışında kalan tüm sektörler araştırma dönemine göre genişlemeyi hedeflemektedir.

Araştırma sonuçlarına göre mevsimselliğimde etkisiyle 2012 Aralık ayı itibariyle ilde net istihdam artış beklenti oranı %-14,8 ile azalma eğiliminde iken, bu oran 2013 Haziran ayı itibariyle 25,9 puan artış göstererek %11,1'e yükselmiştir. Oran sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye genelinde de aynı eğilim kısmen kendini göstermekte ve net istihdam beklenti oranı 2012 Aralık itibariyle %1,9 iken, 2013 Haziran itibariyle 1,8 puan artarak %3,7'ye yükselmektedir.

GİRİŞ

Sinop ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi ilin işgücü piyasası arz ve talep boyutunu birlikte ele alarak, arz ve talep arasındaki eşleşme problemlerini ortaya çıkartmak ve bu dengesizliğin giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

Türkiye geneli 10 Eylül-31 Ekim 2012 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu Rapor üç bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Sinop işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Üçüncü bölüm , Sinop işgücü piyasası arz ve talep yapılarını birlikte ele almakta ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasasını değerlendirmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunmaktadır.

Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına **www.iskur.gov.tr** adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü arz analizlerinde kullanılan veri setlerinden nüfus ve eğitim göstergelerini iller itibariyle ve yıllık bazda bulmak mümkün iken ekonomik yapı ve işgücü piyasası veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel (İBBS 2 bölgeleri)[1] veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu nedenle bölgesel göstergelerin, kapsadığı illeri temsil ettiğini söylemek her bölge için geçerli olmayabilmektedir ve bölge istatistikleri kullanılarak yapılan yorumlarda bu hususa dikkat edilmelidir.

Bu durum Sinop ilinin yer aldığı TR82 (Kastamonu, Sinop ve Çankırı illerini içeren bölge) için de geçerlidir. Bölgede gelişmişlik sıralaması itibariyle en az gelişmiş il 54. sırada olan Çankırı'dır. Sinop 51. sırada yer alırken, Kastamonu 47. sırada bulunmaktadır.[2]

Arka plan veri setlerinin diğer bir problemi de verilerin güncel olmaması ve daha önce üretilen bazı veri setlerinin de artık üretilmemesidir. Örneğin illerin işgücüne katılım, istihdam ve işsizlik oranları en son 2010 yılında yayınlanmış ve raporda bu veriler kullanılmıştır. TÜİK sayfasında Haziran 2012 tarihinde yayınlanacağı belirtilen İl İşgücü Göstergeleri, raporun yazıldığı tarihe kadar henüz yayınlanmamıştır.

EKONOMİK GÖSTERGELER

İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo-ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurların başında gelmektedir. Ekonomik veri setinin önemli bir bölümünü il ve hatta bölgesel bazda bulmak mümkün değildir.

İlin ekonomik gücünü gösteren temel gösterge illerin milli geliridir. TÜİK illerin milli gelir hesaplamasını 2001 yılından itibaren yayınlamamaktadır. Bu serinin yerine üretilmeye başlanan katma değer ve yıllara göre gelişimini gösteren istatistikler 2008 yılından bu yana üretilmemektedir.

---

[1]Bölgesel sınıflama üç düzeyden oluşmaktadır. İlk aşamada idari yapıya uygun olarak 81 il, 3.düzeyde bölge birimleri olarak tanımlanmıştır. Ekonomik, sosyal, kültürel ve coğrafi yönlerden benzer illerin belirli bir nüfus büyüklüğü de dikkate alınarak gruplanması ile 26 birim 2. Düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır. Yine aynı kritere göre 2. düzey bölge birimlerinin gruplanması sonucu 12 birim 1. düzeyde bölge birimleri tanımlanmıştır.

[2]İllerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına ilişkin en son çalışma Kalkınma Bakanlığı tarafından 2011 yılında yapılan çalışmadır. Çalışma; demografi, eğitim, sağlık, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite, mali kapasite, erişebilirlik ve yaşam kalitesi olmak üzere 8 alt kategoride 61 değişken ve temel bileşenler analizi kullanılarak hazırlanmıştır.

Son yıllara ait verinin eksikliğine rağmen, bu kısımda bir fikir vermesi amacıyla veri değerlendirmede kullanılmıştır.

Sinop ilinin yer aldığı bölgede Gayri Safi Katma Değer[3] itibariyle hakim sektör %58,9 pay ile hizmetler sektörüdür. İkinci sırada %21,8 ile tarım yer almaktadır. Sanayi sektörü, %19,3 ile en az paya sahip ayrıca Gayri Safi Katma Değeri içindeki payı Türkiye ortalamasından 7.9 puan daha düşüktür.

Grafik 1. Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Oranları,%,2008

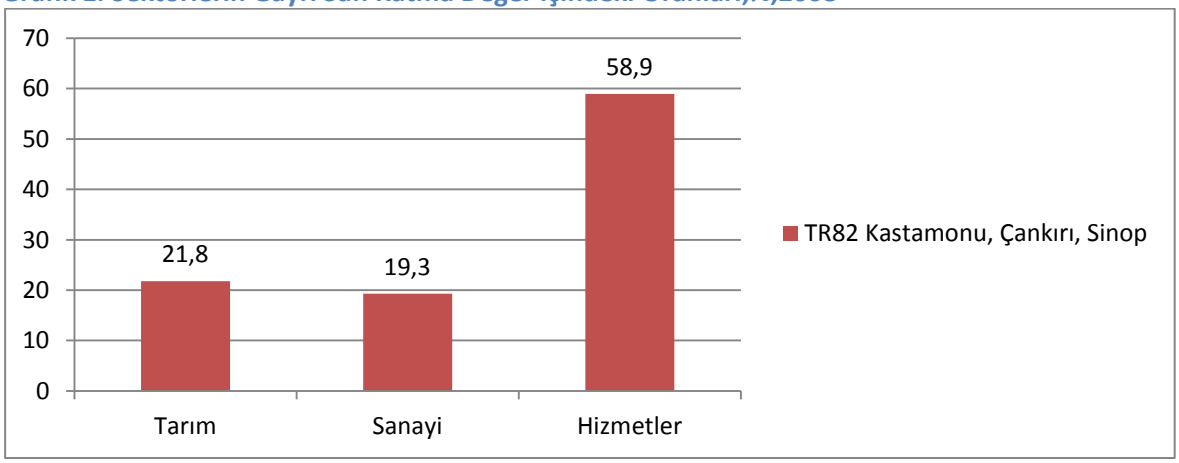

Kaynak: TÜİK, ADNKS

Bölgede kişi başı yaratılan katma değer 8.551 liradır. Bu değer ile bölge, kişi başına Türkiye'de yaratılan katma değerden %29 daha az katma değer yaratmaktadır.

Tablo1. Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer,TR82,2011

	Kişi başına GSKD (TL)	Kişi başına GSKD ($)
TR82 (Kastamonu, Sinop, Çankırı)	8.551	6.676
Türkiye	12.020	9.384

Kaynak: TÜİK

Sektörlerin Gayri Safi Katma değer içindeki paylarına bakıldığında TR82 bölgesinde 2008 yılı verilerine göre hakim sektör %58,9 ile hizmet sektörüdür, 2004 yılında da %55,1 ile aynı sektör yer almaktadır. Sektörde kişi başı katma değer 2004 yılına göre %3,8 oranında artış göstermiştir.

Tablo2. Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Oranları,TR82,%

Yıl	Tarım,%	Sanayi,%	Hizmetler,%
2008	21,8	19,3	58,9
2004	26,1	18,7	55,1

Kaynak: TÜİK

[3] İl ekonomisinin en önemli göstergesi olan İllerin Gayri Safi Yurt İçi Hasıla değerleri 2001 yılından itibaren hesaplanmamaktadır. Bu serinin yerine üretilen Gayri Safi Katma Değer İstatistiklerinin en son yayınlanma yılı 2011 yılı olup, 2008 yılı değerlerini içermektedir. 2009 yılı değerlerine ilişkin veri seti henüz yayınlanmamıştır. Serinin başlangıç yılı 2004 yılıdır.

2012 yılı kamu yatırımı verilerine bakıldığında Türkiye geneli aldığı pay %0,4 oranındadır. Alınan kamu yatırımlarında %55,5 pay ile ulaştırma ve haberleşme ilk sırada yer alırken son sırada %0,3 ile sağlık sektörü yer almaktadır.

Tablo3.Kamu Yatırımlarının Sektörel Dağılımı,2012

2012 YILI KAMU YATIRIMLARININ İLLERE GÖRE SEKTÖREL DAĞILIMI								
	TARIM	MADENCİLİK	ULAŞTIRMA-HABERLEŞME	KONUT	EĞİTİM	SAĞLIK	DİĞER KAMU HİZMETLERİ	TOPLAMI (Bin,TL)
SİNOP	18 419	1 780	92 133	950	24 481	500	27 621	165 884

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

NÜFUS GÖSTERGELERİ

İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır.

2011 yılı sonuçlarına göre Sinop ilinin nüfusu 203.027[4] olup , ilde 100.592 erkek, 102.432 kadın yaşamaktadır. 15+ yaş 163.405 bin kişidir. Çalışma yaşı erkek nüfus 80.304, kadın nüfus 83.101'dir. Sinop ilinde nüfusun yerleşim yerlerinin dağılımı Türkiye ortalamasından farklıdır. 2011 yılı sonunda Türkiye ortalamasında nüfusun %77'si il/ilçe merkezlerinde ikamet ederken, Sinop'ta bu oran %54'tür. Diğer bir ifade ile Sinop'ta Türkiye ortalamasına göre daha fazla kişi kırsalda yaşamaktadır.

Sinop il bağımlılık oranlarına bakıldığında Türkiye ortalamasından farklılık göstermektedir. Çocuk bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 7,8 puan altında seyrederken, yaşlı bağımlılık oranı Türkiye ortalamasının 12,6 puan üzerindedir. Bunun sonucunda da Sinop ili toplam yaş bağımlılık oranı[5] Türkiye ortalamasının 4,8 puan üzerindedir.

Grafik2. Yaş Bağımlılık Oranları,%,2011

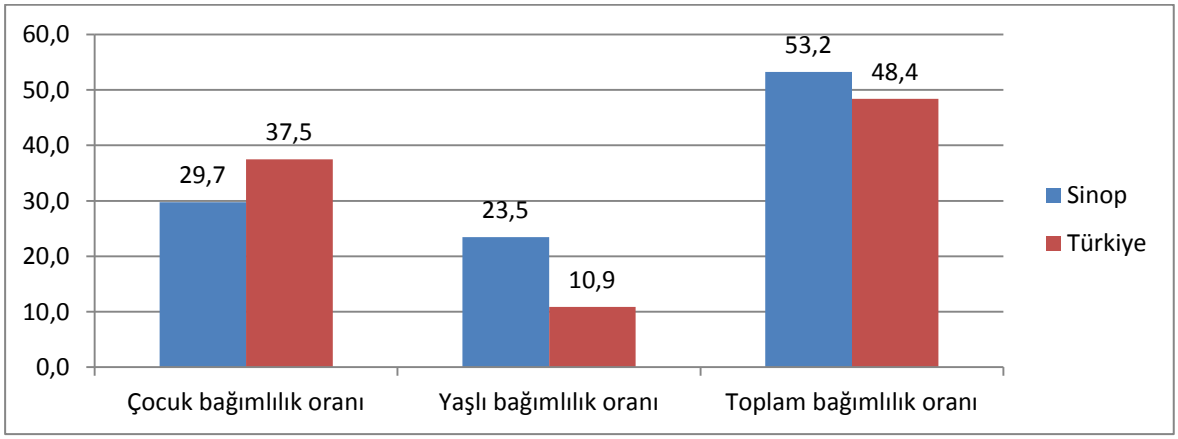

Kaynak: TÜİK, ADNKS

[4] TÜİK; Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları

[5] Yaş bağımlılık oranı: Çalışan (15-64) her 100 kişinin bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan (0-14 ile 65+) kişi sayısıdır.

15+ yaş nüfusun %7,1'i okur yazar değildir. Nüfusun %9'u sadece okur yazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%73,8) lise altı[6] eğitimliler oluşturmaktadır. Okur yazar olmayanlar, okur yazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde, il Türkiye ortalamasından (%89,9) daha yüksek bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okur yazar olmayan nüfusun %77'si, diploması olmayanların da %65'ü kadın nüfustur. Nüfusun sadece %16 'sı lise ve dengi okul mezunu, %8'i yüksek eğitimlidir.

Grafik3. Eğitim Durumuna Göre Çalışabilir Yaştaki Nüfusun Dağılımı,%,2011

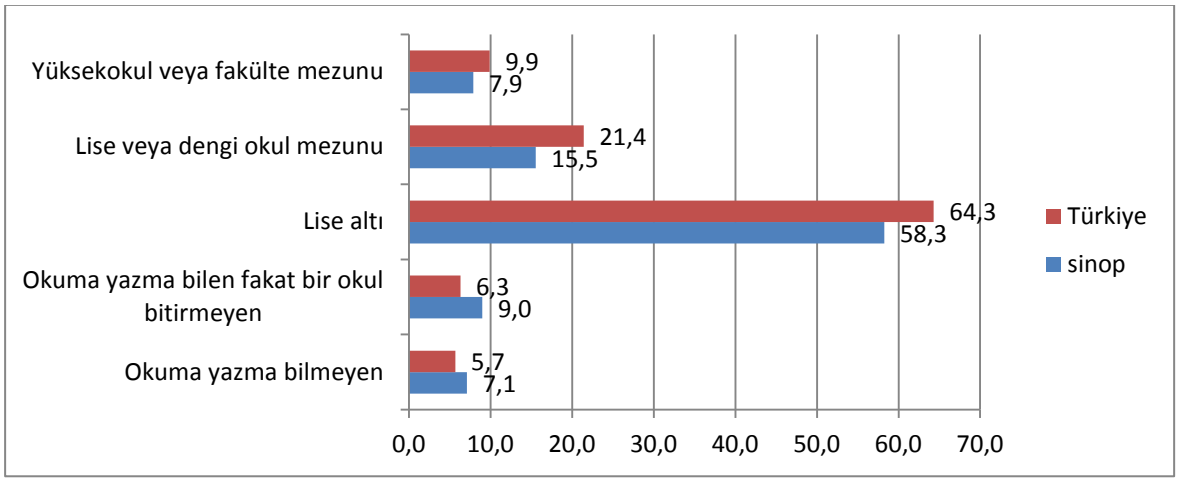

Kaynak: TÜİK, ADNKS

EĞİTİM GÖSTERGELERİ

İlin istihdam göstergeleri açısından ilköğretimden ortaokula ve ortaokuldan yükseköğretime geçişte görülen okuldan ayrılmalar çok önemlidir. Okuldan ayrılan genç nüfus potansiyel işgücüdür. Bu kesim ilk kez iş arayan kesim olarak öncelikle potansiyel işsiz olarak işgücü piyasasına giriş yapacak, iş bulan kesim de istihdamda yer alacaktır. Bir kısmı ise işgücü piyasası dışında yer alacaktır.

Tablo4. İlk ve Ortaöğretimde Okuyan Öğrenci Sayıları

Öğretim Yılı	İlköğretim			Genel Ortaöğretim			Mesleki ve Teknik Ortaöğretim		
	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
2011/2012	11.776	12.256	24.032	3.604	2.702	6.306	2.779	3.575	5.854

Kaynak: MEB

Sinop İli genelinde ilköğretimde okuyan toplam öğrenci sayısı 24.032'dir. İlköğretim düzeyindeki öğrencilerin kadın (%49) ve erkek (%51) oranları birbirine çok yakındır. Genel liselerde ise kadın sayısı %4,4 oranında yüksek, mesleki ve teknik ortaöğretimde erkek sayısı %13,6 oranında yüksektir. Ayrıca meslek liselerindeki puan farkının kaldırılması ile birlikte ortaöğretimde öğrenci sayılarında mesleki ve teknik ortaöğretimdeki öğrenci oranlarında artış beklenmektedir.

[6] Lise altı eğitimliler ilkokul, orta okul ve dengi ile ilköğretim mezunlarını kapsamaktadır.

Grafik4. İlköğretim, Genel ve Mesleki Ortaöğretim Öğrenci Oranları,%,2011/2012

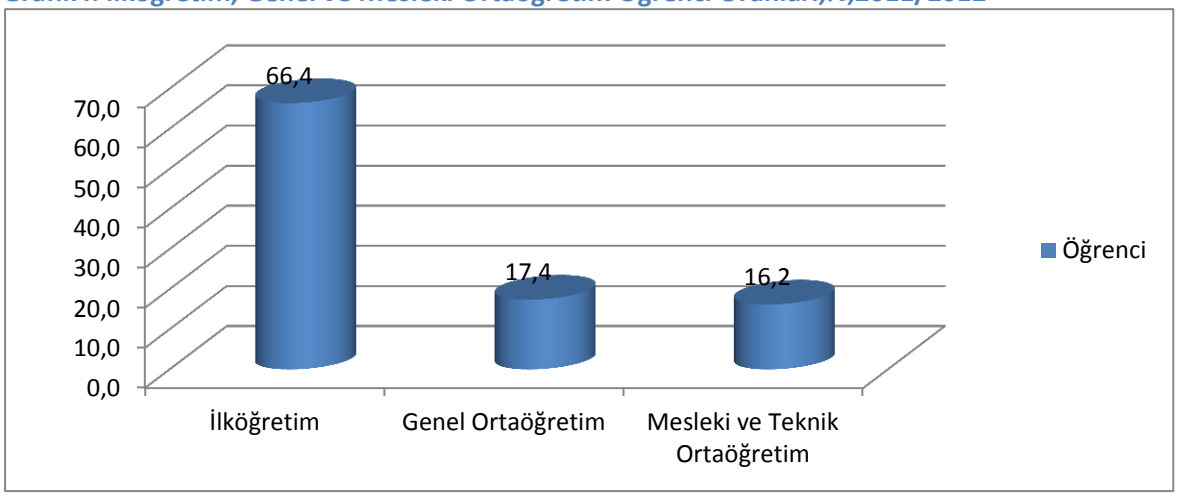

Kaynak:MEB

İlköğretimdeki öğrenci oranı genel ve mesleki ortaöğretimdeki öğrenci oranlarının iki katından fazladır. Bunun en önemli sebebi ilköğretimden ortaöğretime geçişte ortaöğretime devam edilmemesinden kaynaklanmaktadır. 4+4+4 eğitim sisteminde 12 yıllık zorunlu eğitime geçiş ile aradaki bu farkın büyük oranda kapanması beklenmektedir.

GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK'in Hanehalkı İşgücü Anketleridir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Sinop ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının düşüklüğüdür. İşsizlik oranı 2011 yılı itibariyle %5,8'dir. İşgücüne katılım oranı %59,4'tür. İstihdam oranı %56 ile %43 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Grafik5. İşgücüne Katılım, İstihdam ve İşsizlik Oranları,2011

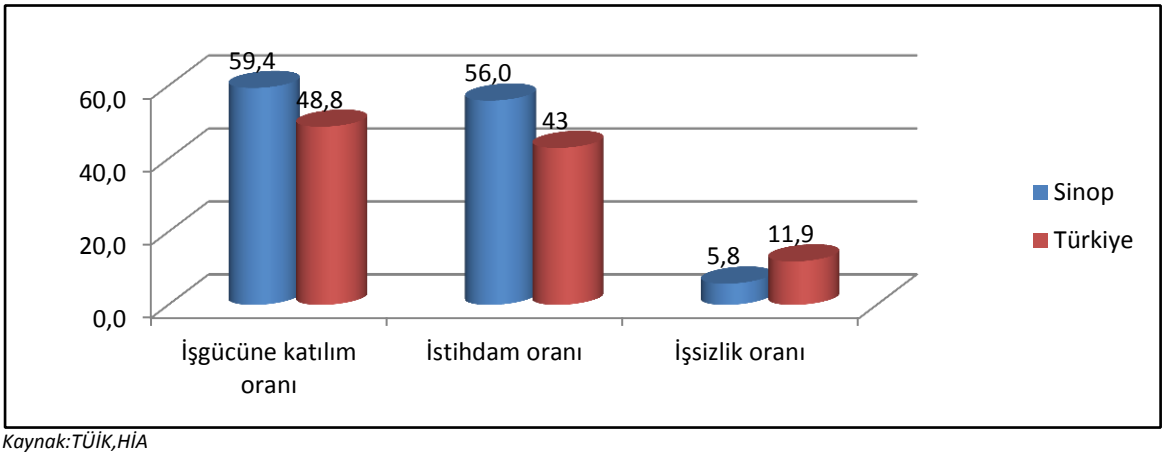

Kaynak:TÜİK,HİA

İşsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının altında ve istihdam oranı da Türkiye ortalamasının üstünde olmasına rağmen, yıllar itibariyle Sinop'ta işsizlik oranının arttığı, istihdam oranının ise düştüğü görülmektedir. 2011 yılı sonuçlarına göre istihdam oranı %56, işsizlik oranı %5,8'dir.

Hanehalkı İşgücü İstatistiklerinde işgücü piyasası verilerinden işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı dışında kalan diğer tüm göstergeler bölgesel bazdadır. Yani veriler sadece Sinop iline ilişkin olmayıp İBBS 2-TR82 bölümlenmesi çerçevesinde Kastamonu ve Çankırı illerini de kapsamaktadır. TÜİK Hanehalkı İşgücü Anketlerinin doğrudan Sinop iline ilişkin bilgi vermemesi ve Sinop ile birlikte Kastamonu ve Çankırı illerinden edinilen bilgilerin toplamı üzerinden bir değerlendirme yapılması, analizlerde göz önünde bulundurulmalıdır.

Bölge 15+ yaş kurumsal olmayan nüfus 579.000 kişidir[7] ve bu nüfusun %13'ü okur yazar değildir. %64'ü lise altı eğitimlidir. %15'i lise ve dengi okul , %8'i yüksek okul mezunudur. Çalışan 324 bin, işsiz 20 bin, işgücü dışı nüfus 235 bin kişidir.

Tablo5. Eğitim Durumuna Göre Nüfus, İstihdam ve İşsizlik, Bin Kişi, TR82, 2011

	Nüfus	İstihdam	İşsiz	İşgücü dışı
Okuma yazma bilmeyen	75	33	0	42
Lise altı	373	206	11	157
Lise ve dengi meslek okulu	84	49	6	29
Yükseköğretim	47	37	3	7
Toplam	579	324	20	235

Kaynak: TÜİK, HİA

İstihdam

Bölge istihdam oranı %56'dır. Her 100 erkekten 70'i (%69,9) her 100 kadından 43'ü (%42,8) çalışmaktadır. Erkek istihdamı oranı %65,1 olan Türkiye ortalamasından 4,8 puan yüksek iken, kadın istihdam oranı Türkiye ortalamasından (%25,6) 17,2 puan üzerindedir. Diğer bir ifade ile bölge istihdam oranını Türkiye ortalamasının çok üzerine çıkartan kadınlardır.

Grafik6. Cinsiyete Göre İstihdam Oranı,TR82,2011

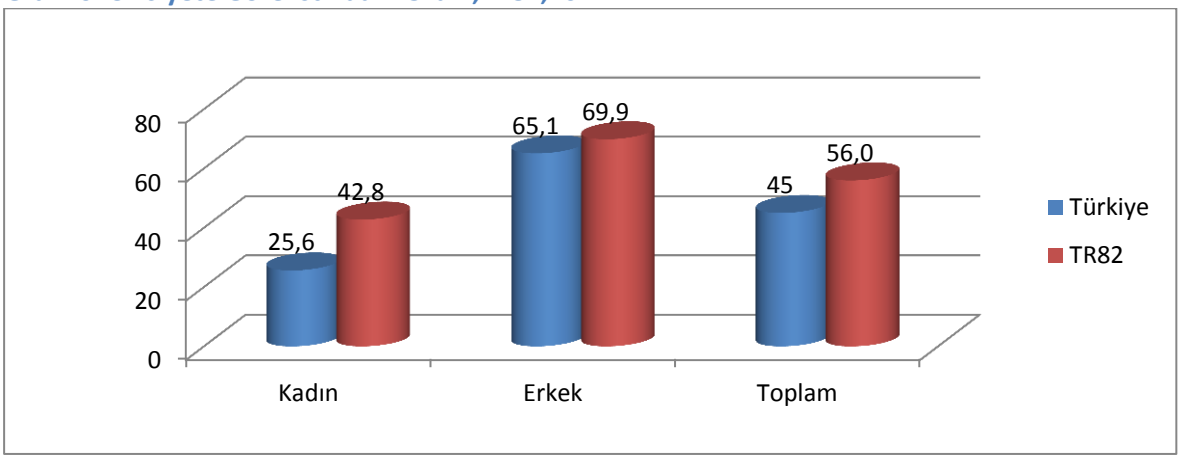

Kaynak: TÜİK, HİA

Eğitim seviyesi ile istihdam arasında pozitif bir ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe istihdam oranları bölgede de yükselmektedir. Eğitim düzeyi ve istihdam arasındaki pozitif ilişki özellikle erkeklerde daha belirgindir. Okur yazar olmayanlarda %47,1 olan istihdam oranı, lise altı eğitimlilerde %67,6'ya, lise ve dengi okul mezunlarında %74,5'e yüksek okul mezunlarında %83,9'a

[7] TÜİK kurumsal olmayan nüfusu okul, yurt, otel, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfus olarak tanımlamaktadır.

yükselmektedir. Erkeklerde lise altı eğitimlilerde %67,6 olan istihdam oranı 16,3 puan artarak yüksek eğitimlilerde %83,9'e, kadınlarda 25,7 puan artarak %43,1'den % 68,8'e yükselmektedir.

Grafik7. Eğitim Durumuna Göre İstihdam Oranı, TR82,%,2011

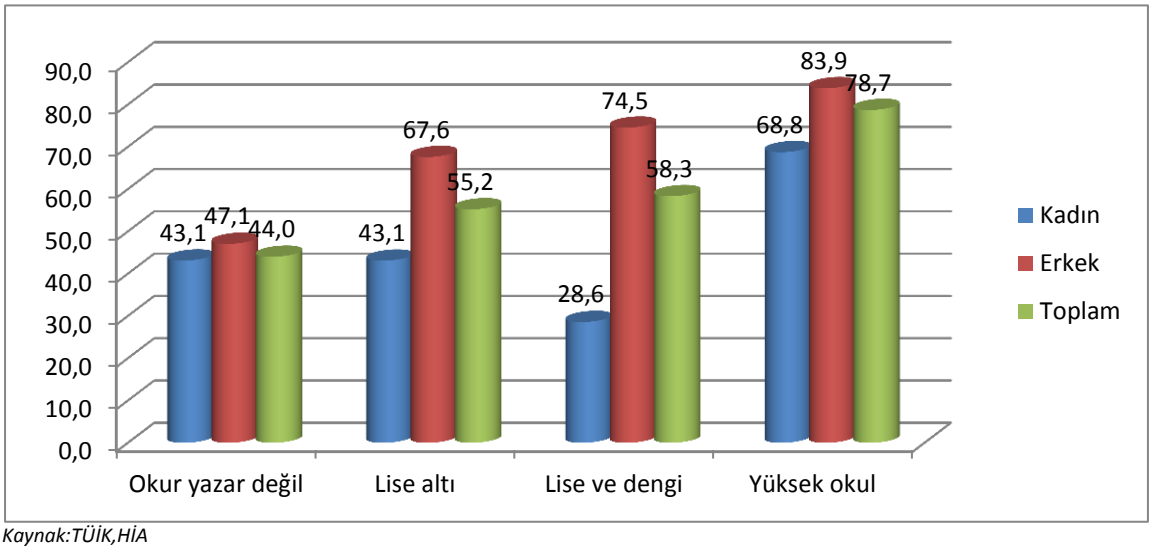

Kaynak:TÜİK,HİA

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölge istihdamının %10'unu okuma yazma bilmeyenler oluştururken, % 64'ünü de lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Lise ve dengi okul mezunlarının istihdamdaki oranı %15, yüksek eğitimlilerin oranı da % 11'dir.

Tablo6. Eğitim Seviyesi ve Sektörlere Göre İstihdam, TR82, bin kişi, 2011

	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
Tarım	31	134	7	2	174
Sanayi	0	31	10	2	43
Hizmet	1	41	32	33	107
Toplam	33	206	49	37	324

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede düşük eğitim seviyesinde olanlar ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalışmaktadır. Okuma yazma bilmeyenlerin neredeyse tamamı (%93,9) tarım sektöründe çalışırken, lise altı eğitimlilerin de %65'i tarım sektöründe çalışmaktadır. Buna karşın lise ve yüksek eğitimlilerin tercih ettikleri sektör hizmetler sektörüdür. Lise eğitimlilerin %65,3'ü, yüksek eğitimlilerin de %89,2'si hizmetler sektöründe çalışmaktadır.

Grafik8. Eğitim Durumuna Göre Sektörel İstihdam Oranı, TR82, %, 2011

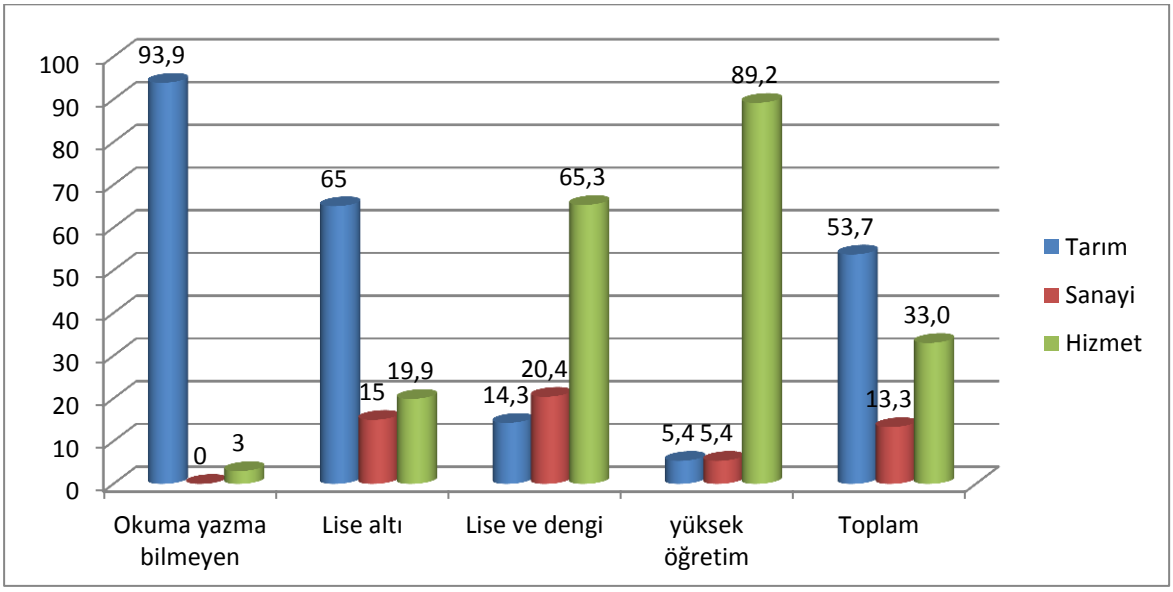

Kaynak: TÜİK, HİA

En yüksek istihdam oranı erkeklerde 35-54 yaş grubunda iken kadınlarda 20-24 yaş grubundadır. Toplam da ise en yüksek istihdam oranı %70,6 ile 35-54 yaş grubundadır.

Tablo7. Yaş Gruplarına Göre İstihdam Oranı, TR82, %, 2011

	15-19	20-24	25-34	35-54	55+
Toplam	39,1	61,2	67,2	70,6	37,7
Kadın	38,3	56,2	47,5	52,3	28,5
Erkek	39,8	67,7	86,9	88,2	48,5

Kaynak: TÜİK, HİA

Toplam çalışanların %38'i ücretli veya yevmiyelidir ve bu oran, %62 olan Türkiye ortalamasının çok altındadır. İstihdamın %28'i kendi hesabına veya işveren olarak çalışmaktadır. Bölgede çalışanların %34'ü ücretsiz aile işçisi iken bu oran Türkiye'de %14'dür.

Grafik9. İşteki Duruma Göre İstihdam, TR82, %, 2011

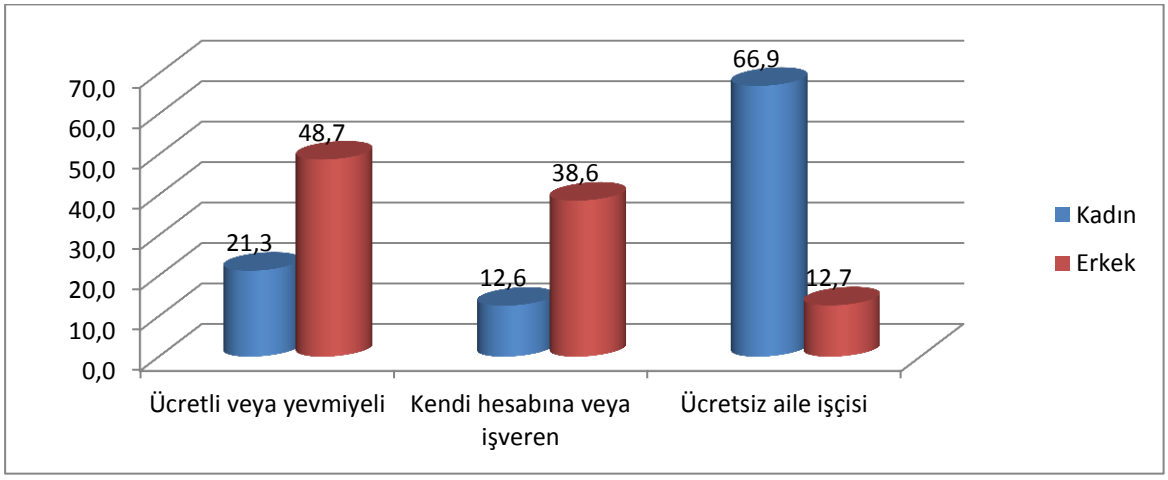

Kaynak: TÜİK, HİA

İşteki durum ve istihdamın sektörel dağılımı cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Erkeklerin %48,7'si ücretli veya yevmiyeli olarak çalışırken , bu oran kadınlarda %21,1'e gerilemektedir. Buna karşın ücretsiz aile işçisi olarak çalışan erkeklerin oranı %12,7 iken, bu oran kadınlarda %66,4'e çıkmaktadır. Ücretsiz aile işçilerinin üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır.

Tablo8. İşteki Duruma Göre İstihdam, TR82, Bin Kişi, 2011

	Tarım	Sanayi	Hizmet	Toplam
ERKEK				
Ücretli ve yevmiyeli	6	29	61	96
İşveren veya kendi hesabına	52	4	19	76
Ücretsiz aile işçisi	22	1	2	25
Toplam	80	34	82	197
KADIN				
Ücretli ve yevmiyeli	1	7	19	27
İşveren veya kendi hesabına	12	2	2	16
Ücretsiz aile işçisi	81	0	3	85
Toplam	94	9	24	128

Kaynak: TÜİK, HİA

Erkek istihdamında hakim sektör hizmetlerdir. Çalışan her 100 erkekten 42'si hizmetler sektöründedir. İkinci sırada %41 ile tarım sektörü yer almaktadır. Kadın istihdamında hakim sektör tarımdır. Çalışan her 100 kadından 73'ü tarımdadır. İkinci sırada %19 ile hizmet sektörü yer almaktadır.

Toplam istihdamın %13'ü sanayi sektöründedir. Lise altı eğitimlilerin istihdamdaki oranı %64 iken, sanayi sektöründe çalışanların %72'sini lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların %23'ü lise ve dengi okul mezunu, %5'i de yüksek okul mezunudur.

İstihdamın sektörel dağılımına bakıldığndan %54 ile tarım ilk sıradadır, %33 ile hizmet ikinci ve %13 ile sanayi son sırada yer almaktadır.

Kayıtdışı İstihdam

Bölge istihdamının % 63'ü kayıt dışındadır. Bölgedeki kayıt dışı çalışma oranı tarım dışında %0,7'lik fark ile Türkiye ortalamasının üzerindedir. Tarım sektöründe de benzer bir durum gözlenmektedir. Tarım sektöründe de kayıt dışı çalışma oranı %8,6'lık fark ile Türkiye ortalamasının üstündedir. Bölgede ise toplam kayı dışı istihdam oranı %17,9'luk fark ile Türkiye genelinden fazladır.

Grafik10. Türkiye ve TR82 Tarım ve Tarımdışı Kayıtdışı Çalışma Oranı, %,2011

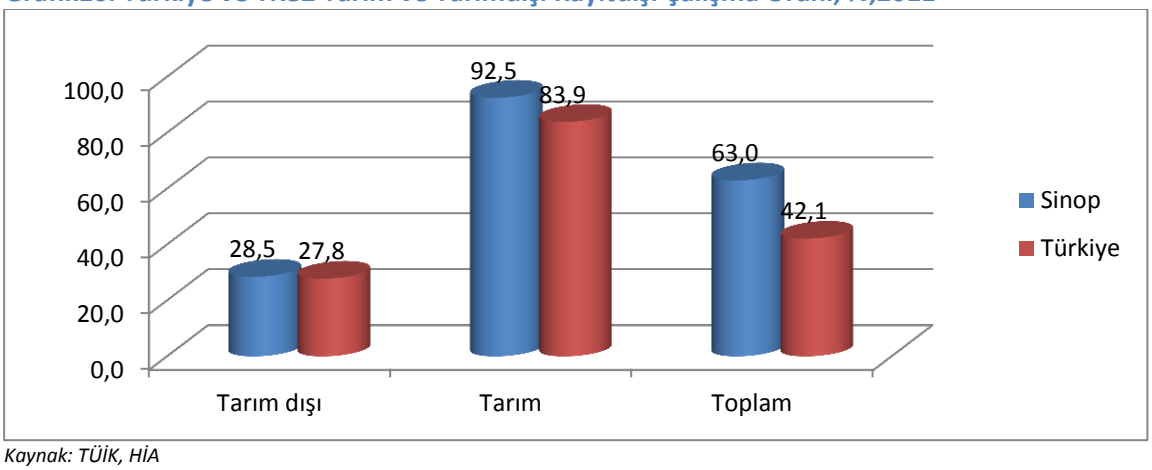

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgede kayıtdışılığın en fazla olduğu tarım dışı sektör sanayi sektörüdür. Sanayi sektöründe %34,9 olan kayıt dışı çalışma oranı hizmetler sektöründe %26,2'ye gerilemektedir. Sanayi sektöründe kayıt dışı çalışma oranı Türkiye ortalamasından yüksektir. Bunun nedeni sanayi sektöründe çalışanların daha düşük eğitimli olmasıdır. Buna karşılık hizmet sektöründe çalışanların eğitim seviyelerinin yüksekliği hizmet sektörü kayıt dışılık oranının Türkiye ortalamasına yakın olmasını sağlamıştır.

Grafik11. Türkiye ve TR82 Sektörel Kayıtdışı Çalışma Oranı, %, 2011

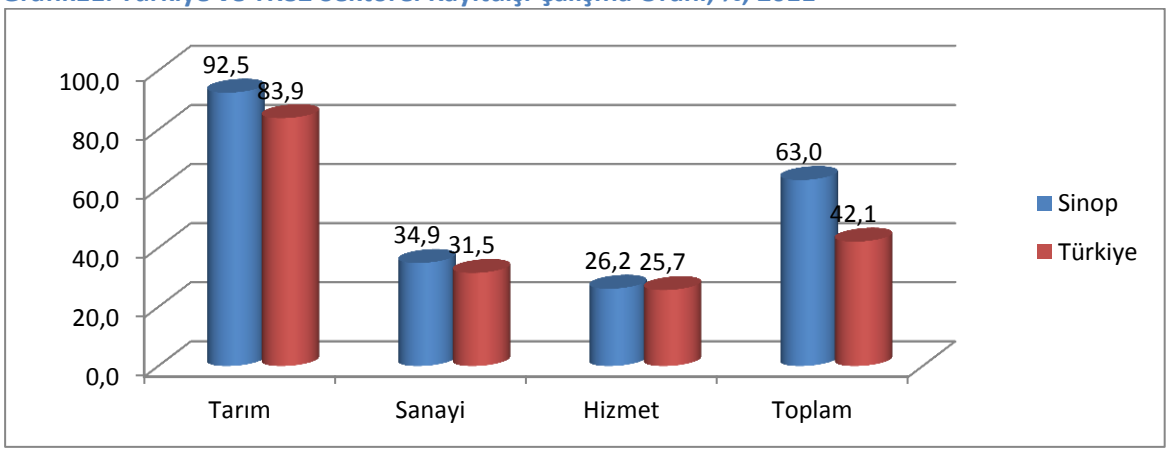

Kaynak: TÜİK, HİA

Kadınlarda kayıt dışı istihdam oranı erkeklerin kayıt dışı oranından daha fazladır . Erkeklerde %5,3 olan kayıtdışı çalışma oranı kadınlarda %81,1'e yükselmektedir. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranlarında cinsiyetler arası fark, yine kadınlar aleyhine olmakla birlikte, tarımdaki gibi fazla değildir. Tarımdışında erkeklerin %27,4'ü , kadınların da %32,4'ü kayıt dışı çalışmaktadır.

Grafik12. Tarım ve Tarımdışı Sektörlerde Cinsiyete Göre Kayıtdışı Çalışma Oranı, TR82, %,2011

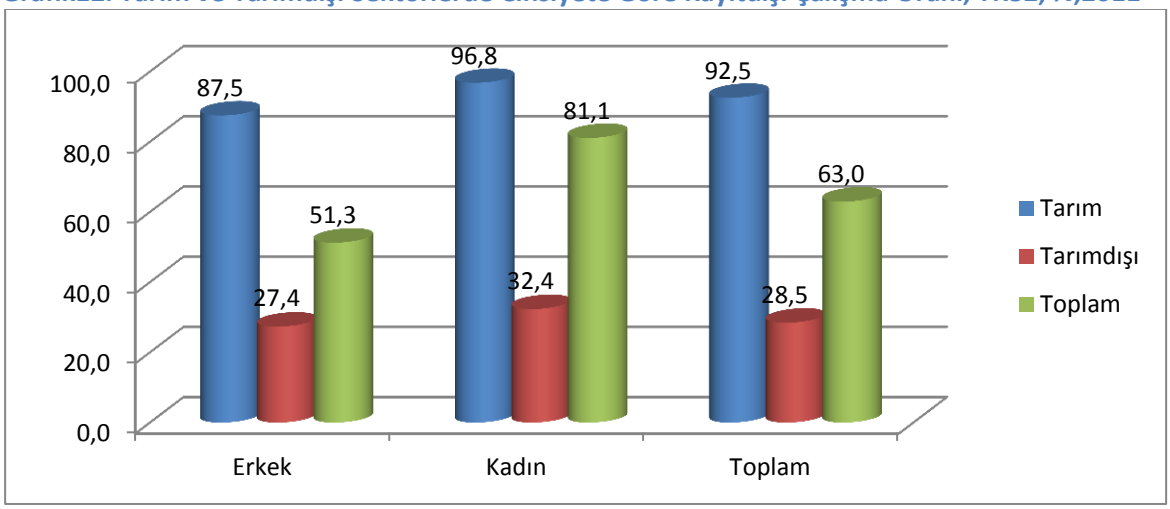

Kaynak: TÜİK, HİA

Kayıtdışılık ile eğitim arasında negatif ilişki vardır. Eğitim seviyesi yükseldikçe kayıtdışı çalışma azalmaktadır. Kayıtdışılıkta özellikle cinsiyetler arasında çok büyük farklılık vardır. Erkeklerde %51 olan kayıt dışı çalışma oranı kadınlarda % 81,1'e yükselmektedir.

Grafik13. Eğitim Durumlarına Göre Kayıtdışılık, TR82, %, 2011

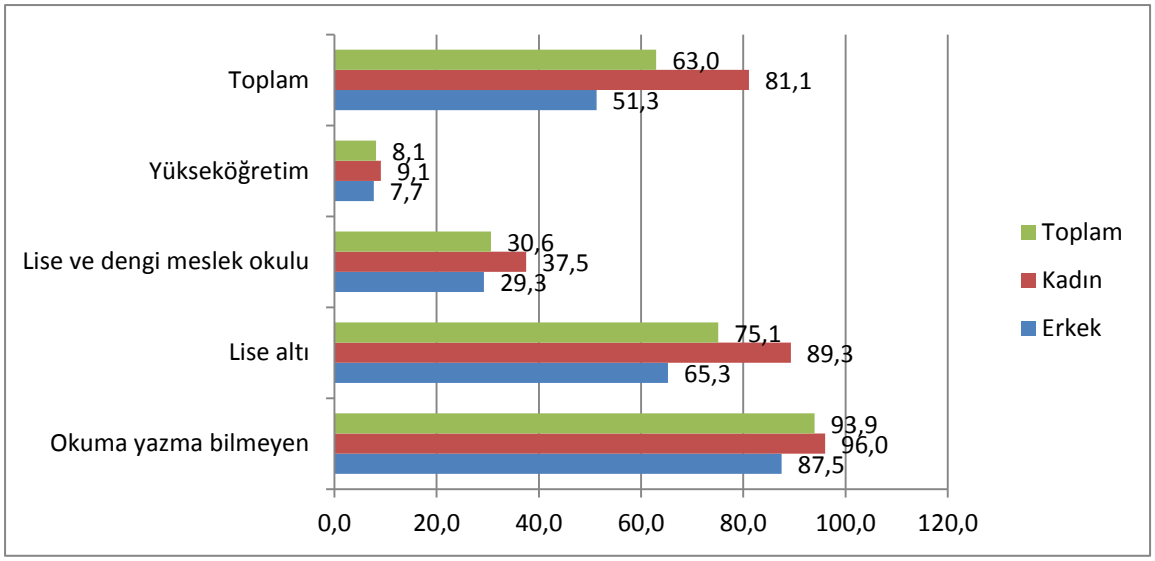

Kaynak: TÜİK,HİA

Bölgede en yüksek kayıt dışılık oranı %96 ile okuma yazması olmayan kadınlardadır. Bu eğitim seviyesinde erkeklerde kayıtdışı çalışma oranı %87,5'dir. Cinsiyetler arası fark lise altı eğitimlilerde en yüksek noktaya ulaşmaktadır. Lise altı eğitimli kadınlarda kayıt dışı çalışma oranı erkeklerden %24 fazladır. En düşük kayıt dışı çalışma oranı %8,1 ile yüksek eğitimlilerdedir ve cinsiyetler arası fark çok azdır.

Garafik14. İşteki Duruma Göre Kayıtdışılık Oranı, TR82, %, 2011

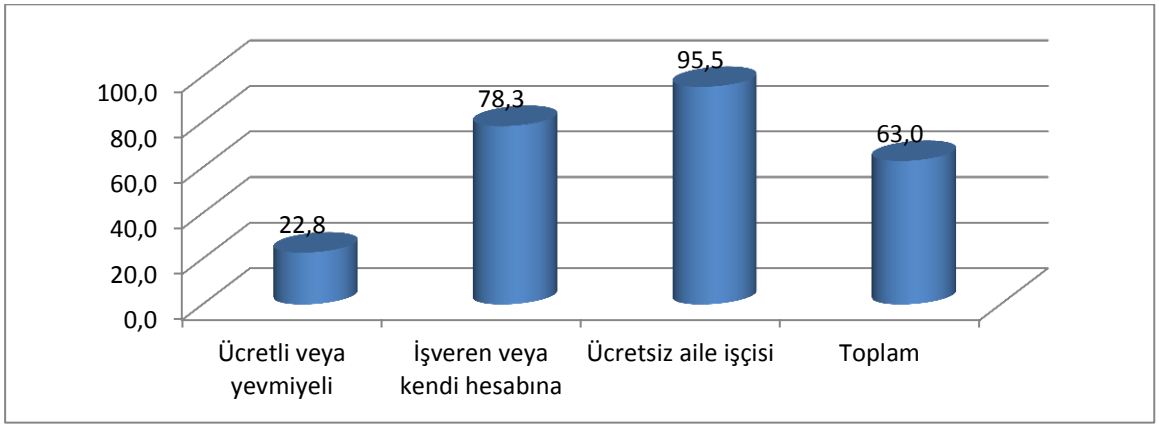

Kaynak: TÜİK, HİA

En düşük kayıt dışı istihdam oranı ücretli ve yevmiyeli olarak çalışanlardadır. Ücretli veya yevmiyeli çalışanların %23'ü kayıt dışı istihdam edilmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanlarda kayıt dışı çalışma oranı %78'dır.

Genç İstihdamı

Bölgede 50 bini kadın, 56 bini erkek olmak üzere 106 bin genç[8] bulunmaktadır. Gençlerin 52 bini istihdamda yer almaktadır. Gençlerin istihdam oranı % 33,8'dir. Genç erkeklerin istihdam oranı genç kadınların istihdam oranından %4,4 fazladır. Genç erkeklerin istihdam oranı %51,2, genç kadınların %46,8'dir.

Gençlerin de en fazla çalıştıkları sektör tarımdır. Her çalışan gencin %56'sı tarım sektöründedir. İkinci sırada %27 ile hizmet ve %17 ile sanayi sektörleri takip etmektedir. Gençlerde de cinsiyetler arası çalışılan sektörler farklıdır. Genç kadınların %73'ü tarım sektöründe çalışırken, genç erkeklerin çoğunluğu tarım ve hizmet sektöründe çalışmaktadır. Genç erkek istihdamında tarım ve hizmet sektörlerinin oranı aynı iken (%38,5), sanayi sektörü %23 ile son sıradadır.

Grafik.15. Gençlerin Çalıştıkları Sektörler, TR82, %, 2011

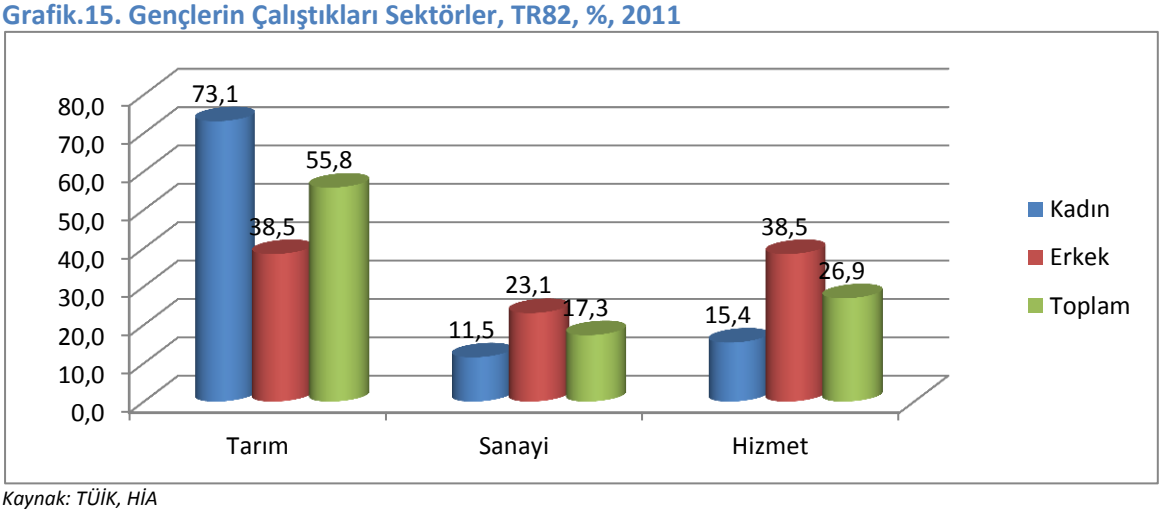

Kaynak: TÜİK, HİA

[8] Genç nüfus: 15-24 yaş grubu , TÜİK

Genç erkeklerin yarıdan fazlası ücretli ve yevmiyeli olarak çalışırken (%58) genç kadınların dörtte üçünden fazlası (%77) ücretsiz aile işçisidir. Çalışan gençlerin %67'si lise altı eğitimlidir. Düşük eğitim seviyesi ve tarım sektörü kayıtdışılığı da beraberinde getirmektedir.

İşsizlik

Bölge toplam işsizlik oranı %5,7 , erkek işsizlik oranı %5,3, kadınlarda %6,4'tür. En düşük işsizlik okur yazar olmayanlarda iken bunu %4,9 ile lise altı eğitimliler izlemektedir. Lise ve dengi okul mezunlarında %11,2 olan işsizlik oranı yüksek okul mezunlarında %7,4'tür. Diğer bir ifade ile işsizlik oranının en yüksek olduğu eğitim seviyesi lise ve dengi eğitimidir. Yalnız bölgede çok ilginç bir yapı dikkati çekmektedir. Hem lise ve dengi meslek okulu hem de yüksek eğitim işsizlik oranını yükselten kadınlardır. Lise ve dengi meslek okulunda erkeklerde %7 olan işsizlik oranı, kadınlarda %28,9'a, yüksek eğitimli erkeklerde %4,8'den kadınlarda %13,4 ile yükselmektedir. Lise ve dengi eğitimli kadınlardaki işsizlik oranı, bölgenin en yüksek işsizlik oranıdır.

Grafik16.Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Oranı, TR82, %, 2011

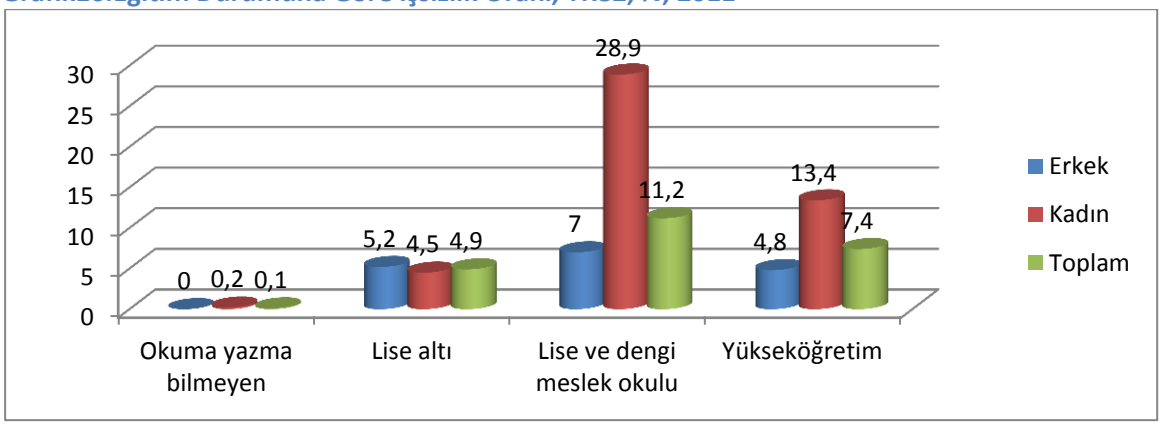

Kaynak: TÜİK, HİA

En yüksek işsizlik oranı hem erkeklerde hem de kadınlarda 20-24 yaş grubundadır. Bu yaş grubunda %13,8 olan işsizlik oranı, erkeklerde %13,1, kadınlarda ise %14,4'tir. Bölgedeki en yüksek işsizlik oranı da 20-24 yaş grubu kadınlardaki işsizlik oranıdır. 20-24 yaş grubunu %8,2 ile 25-34 yaş grubu takip etmektedir. Bu grupta erkeklerde işsizlik oranı %7,4 ile %9,7 olan kadınlar işsizlik oranından daha düşüktür.

Grafik17. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Oranı, TR82, %, 2011

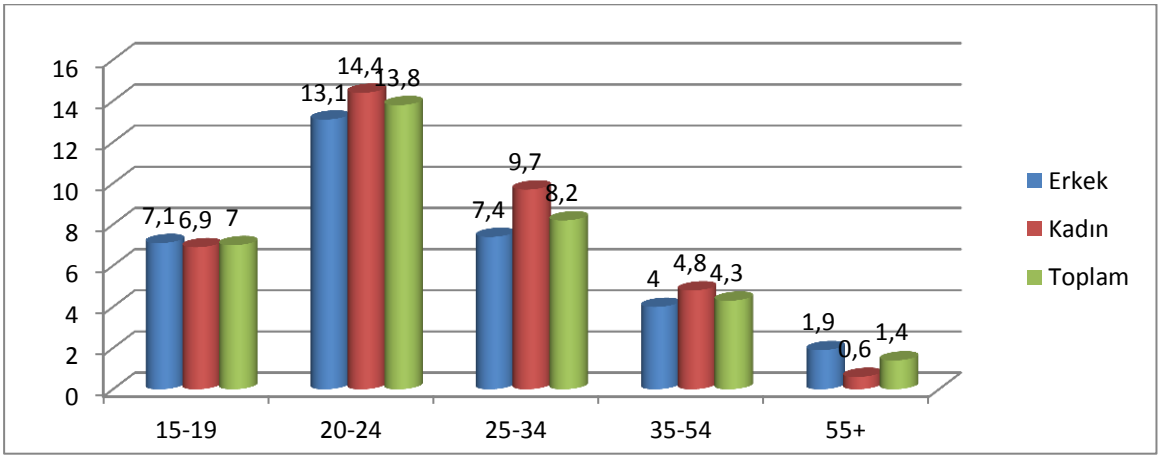

Kaynak: TÜİK, HİA

Bölgenin eğitim düzeyine paralel olarak işsizlerin büyük çoğunluğu (%30) ilkokul eğitim düzeyindedir. Buna karşılık yüksek okul mezunlarının çoğunluğunu (%50) ilk kez iş arayanlar oluşturmaktadır.

Tablo9. Daha Önce Çalışılan Faaliyete Göre İşsizlerin Eğitim Durumu, TR82, Bin Kişi, 2011

	Tarım	Sanayi	Hizmet	İlk kez iş arayanlar	Toplam
Okuma-yazma bilmeyen	0	0	0	0	0
Okuma yazma bilen fakat bir okul bitirmeyen	0	0	0	0	1
İlkokul	1	3	2	0	6
Ortaokul veya dengi meslek okul	0	1	1	0	2
Genel lise	0	0	2	0	3
Lise dengi meslek okul	0	1	2	1	3
Yüksekokul veya fakülte	0	0	2	1	3
İlköğretim	0	1	1	0	2
Toplam	1	5	9	2	20

Kaynak: TÜİK, HİA

Eğitim düzeyine göre de iş arama süreleri farklılaşmaktadır. Lise altı eğitimlilerin verilen kayıt dışı çalışmayı daha çok kabul etmeleri , işsizlik sürelerinde de etkili olmaktadır. Lise altı eğitimlilerin %55' i bir yıldan daha az sürede iş bulmaktadır.

Tablo10. Eğitim Düzeyine Göre İş Arama Süreleri, TR82, Bin Kişi, 2011

	1 yıldan az	1 yıldan daha çok	Bekleyen	Toplam
TOPLAM				
Okuma yazma bilmeyenler	0	0	0	0
Lise altı	6	4	0	11
Lise ve dengi meslek okulu	4	2	0	6
Yükseköğretim	1	1	0	3
Toplam	12	8	0	20
ERKEK				
Lise altı	5	2		7
Lise ve dengi meslek okulu	3	0	0	3
Yükseköğretim	1	0		1
Toplam	8	3	0	11
KADIN				
Okuma yazma bilmeyenler	0	0	0	0
Lise altı	2	2	0	4
Lise ve dengi meslek okulu	2	1	0	3
Yükseköğretim	1	1	0	2
Toplam	4	5	0	9

Kaynak: TÜİK, HİA

Genç İşsiz

İşsizlik oranı genç nüfusta %10,8'dur. 25 yaş ve üzeri nüfustaki işsizlik oranı ise % 4,3'tür. 15 yaş ve üzeri toplam nüfusa bakıldığında işsizlik oranı artarak %5,5 oranına yükselmiştir.

Tablo11. Genç ve Yetişkinlerin İşgücü Durumu, TR82,Bin Kişi, 2011

	Nüfus	İstihdam	İşsiz	İşgücü	İşgücü dışı nüfus	İstihdam oranı,%	İşsizlik oranı,%	İşgücü dışı nüfus,%
15-24 yaş	106	58	7	58	48	54,7	10,8	38,7
25+ yaş	472	286	13	286	187	60,6	4,3	36,7
Toplam	578	344	20	344	235	59,5	5,5	37,0

Kaynak: TÜİK, HİA

Genç işsizlik oranı cinsiyetler arasında çok büyük farklılık göstermemektedir. Erkeklerde %10,4 ,kadınlarda %11,3'tür. Tarım dışı işsizlik oranına bakıldığında ise cinsiyetler arasındaki fark artmaktadır. Bu oran erkeklerde %16 iken kadınlarda %33,3'dir. Anlaşıldığı üzere kadınların tarım dışındaki sektörlerdeki işsizlik oranı erkeklere göre daha yüksektir.

İşgücü Dışındaki Nüfus

Bölgede işgücüne katılma oranı 2009 yılından itibaren artmaktadır. Bu oran 2009 %51,5 iken 2011 yılında artarak %59,5'e ulaşmıştır. Bunun yanında işgücü dışındaki nüfusta 2009 yılından itibaren azalmaktadır. 2009 da 269 bin olan işgücü dışındaki nüfus 2011 yılında 235 bine gerilemiştir.

Cinsiyet ve eğitim düzeyine göre işgücü dışında bulunma oranı ve nedeni farklılaşmaktadır. Çalışabilir yaştaki erkek nüfusun %26,2'si işgücü dışında iken, kadınlarda bu oran %54,2'ye çıkmaktadır

Grafik18. Eğitim Durumuna Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı, TR82, %, 2011

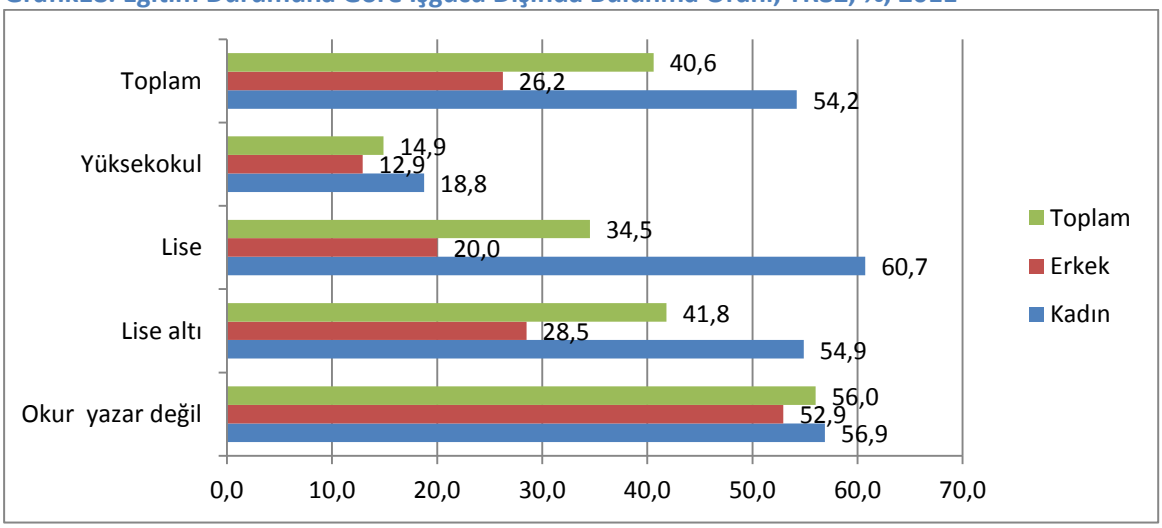

Kaynak: TÜİK, HİA

Eğitim düzeyi arttıkça her iki cinsiyette de işgücü dışında kalma azalmaktadır. Bu durum özellikle yüksek eğitimde çok belirgindir. Durum yine kadınların aleyhine olmakla birlikte, yüksek eğitimli kadınların % 18,8'i , erkeklerin % 12,9'u işgücü dışındadır. Farkın en yüksek olduğu iki grup vardır. Lise

altı eğitimliler ve lise mezunları. Her iki grupta da cinsiyetler arası fark kadınlar aleyhine 40,7 puana kadar ulaşmaktadır.

Tablo12. İşgücü Dışında Bulunma Nedeni, TR82, Bin Kişi, 2011

	Erkek	Kadın	Toplam
İş bulma ümidi yok	4	7	11
İş aramayıp çalışmaya hazır olan/Diğer	4	9	13
Mevsimlik	0	0	0
Ev işleri ile meşgul	0	48	48
Öğrenci(eğitim-öğretim)	18	15	33
Emekli	21	5	26
Özürlü yaşlı veya hasta	24	48	72
Ailevi ve kişisel nedenler	1	24	25
Diğer *	1	5	6
Toplam	73	161	234

Kaynak: TÜİK, HİA

İşgücü dışında bulunma nedenlerinde kadınlarda ilk sırada %29,8 ile ev işleri ile meşgul olma ve özürlü yaşlı veya hasta olma yer alırken, erkeklerde de %32,9 ile özürlü yaşlı ve hasta olma yer almaktadır. İşgücü dışındaki kadın nüfusun sadece %3,1'i emeklidir. Erkeklerde ikinci sırada %28,8 ile emekli olanlar yer alır. Kadınlarda ikinci sırada ailevi ve kişisel nedenler yer almaktadır.

Grafik19. Nedene ve Cinsiyete Göre İşgücü Dışında Bulunma Oranı, TR82, %, 2011

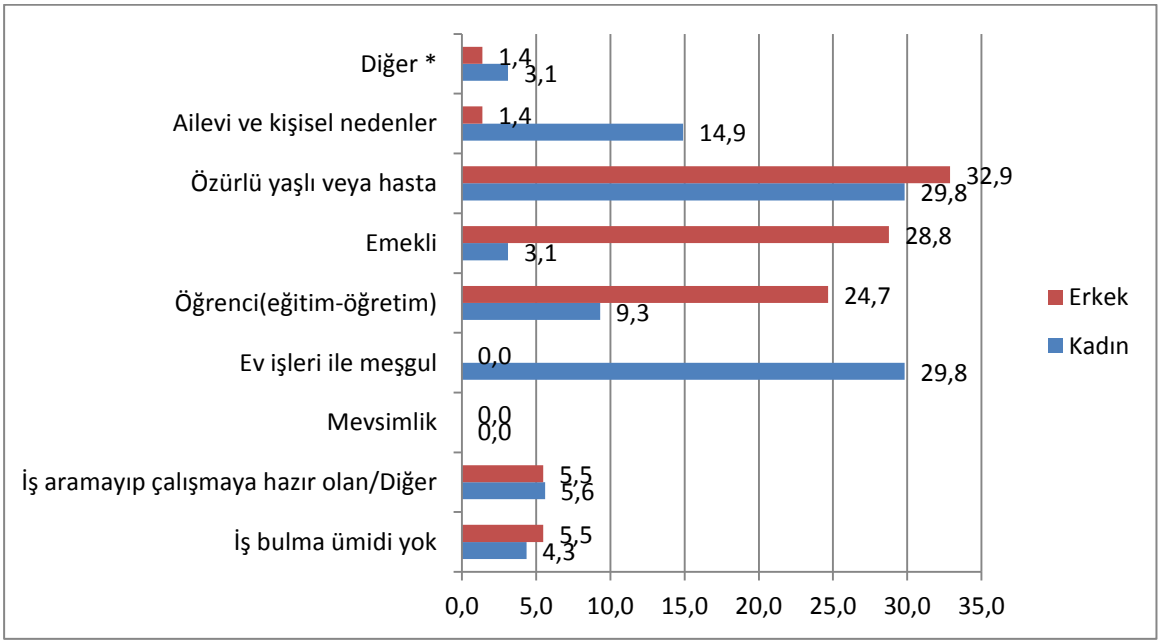

Kaynak: TÜİK, HİA

İşgücü dışındaki genç nüfus

Bölgedeki 106 bin gencin 52 bini çalışmakta, 6 bini de iş aramaktadır. 48 bin genç de işgücü dışındadır. İşgücü dışı nüfusun %20'sini genç nüfus oluşturmaktadır. İşgücü dışındaki gençlerin %69'u (33 bin genç) eğitim ve öğretim hayatına devam etmektedir.

Her iki cinsiyette de işgücü dışında bulunma nedeninin başında eğitim ve öğretime devam etme yer almaktadır. İşgücü dışındaki genç erkeklerin %82'si, genç kadınların da %58'i eğitim ve öğretimlerine devam etmektedir. Genç erkeklerin %5'i çalışmak istediği halde iş aramaktan vazgeçmişlerdir. Genç kadınların %12'si de ev işleri ile meşgul olduklarından işgücü dışındadırlar.

İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanarak ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece İŞKUR'a kayıtlı kesim itibariyle mevcut olmasına rağmen bu veri seti il bazında cinsiyet, yaş, eğitim gibi kayıtlı işsizlerin özelliklerini ve açık işlerin sektörel dağılımı gibi özellikleri içermesi açısından önemli göstergelerdir.

Sinop'ta 2012 yılı sonunda kayıtlı işsiz sayısı 7.269 kişidir. Kayıtlı işsizlerin %57'si erkek, %43'ü kadındır. Kayıtlı işsizlerin cinsiyet dağılımları Türkiye dağılımından çok farklı değildir. Türkiye toplamında kayıtlı işsizlerin %60'ı erkek, %40'ı kadındır.

Tablo13. Kayıtlı İşsizlerin Yaş Grupları ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	SİNOP			TÜRKİYE		
Yaş grupları	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
15-19	148	115	263	50.288	32.115	82.403
20-24	922	669	1.591	274.705	199.468	474.173
25-29	859	616	1.475	313.831	211.007	524.838
30-34	650	526	1.176	258.215	170.357	428.572
35-39	554	439	993	191.732	130.177	321.909
40-44	426	370	796	149.106	96.750	245.856
45-49	325	216	541	114.150	55.503	169.653
50-54	164	103	267	46.710	26.124	72.834
55-59	75	25	100	22.494	10.309	32.803
60-64	34	8	42	8.248	4.391	12.639
65+	13	12	25	4.142	2.440	6.582
Toplam	**4.170**	**3.099**	**7.269**	**1.433.621**	**938.641**	**2.372.262**

Kaynak: İŞKUR

2012 İŞKUR İstatistiklerine göre ilde en yüksek kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin %21,8'i bu yaş grubundadır. 20-24 yaş grubunu %20 ile 25-29 yaş grubu takip etmektedir. Yaş artıkça kayıtlı işsiz sayısı azalmaktadır. 20-34 yaş grubundaki kayıtlı işsizler, Türkiye toplamında olduğu gibi, ildeki toplam işsizlerin beşte üçünü oluşturmaktadır. 15-19 yaş grubundaki işsizlerin toplam işsizler içindeki payı ise Türkiye ortalamasına çok yakındır. İlde %3,6 olan 15-19 yaş grubunun payı, Türkiye toplamında % 3,4'dür.

Tablo14. Kayıtlı İşsizlerin Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	Sinop			Türkiye		
Eğitim durumu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Okur Yazar Olmayan	46	31	77	1.739	863	2.602
Lise altı	2.780	1.780	4.560	244.217	95.384	339.601
Ortaöğretim	883	829	1.712	113.021	46.740	159.761
Yüksek okul	461	459	920	32.002	22.621	54.623
Toplam	4.170	3.099	7.269	390.979	165.608	556.587

Kaynak: İŞKUR

İlin eğitim seviyesi Türkiye geneli eğitim seviyesine yakındır. İlde lise altı eğitimlilerinin kayıtlı işsiz içindeki payı %62,7 ile %61 olan Türkiye toplamının üstünde iken, lise mezunlarının payı %23,6 ile %28,7 olan Türkiye toplamından daha düşüktür. Yüksekokul mezunlarının payı %2,9 fark ile Türkiye ortalamasının üstündedir.

İlde toplam işsizlerin içinde kadının payı Türkiye ortalamasından 12,8 puan daha yüksektir. Cinsiyetler arası dağılımda iki cinsiyet arasındaki en belirgin fark lise altı mezunlarındadır. Sinop'ta ortaöğretim mezunlarının kayıtlı işsizler içinde % 48,4 olan kadın işsiz oranı, Türkiye'de %29,3'dür. Okur yazar olmayan, lise altı ve yüksek okulda da kadın işsiz oranı Türkiye geneli kadın işsiz oranından fazladır. Bu fark okuma yazma bilmeyenlerde %7,1, lise altında %1,9 ve yüksek okulda %8,5 oranındadır.

Grafik20. Kayıtlı İşsizlerin İçinde Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

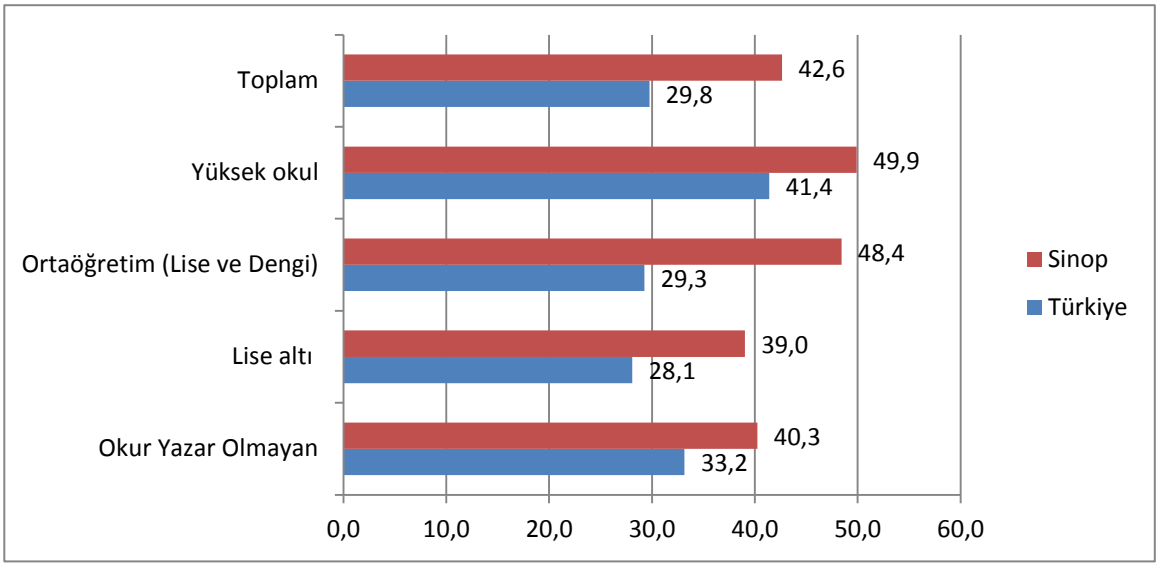

Kaynak: İŞKUR

Türkiye genelinde de olduğu gibi İşsizlik ödeneği hak edenlerin çoğunluğu 30-34 yaş grubundadır. Bu oran Sinop'ta %21,4 iken Türkiye genelinde %25 oranındadır. Bu yaş grubunu İlde 25-29 yaş grubu izlemektedir. Yaş ilerledikçe işsizlik ödeneğini hak edenlerin büyük oranda azaldığı görülmektedir. Bu doğrultuda en az hak edenler 65+ yaş grubundaki işsizlerdir.

Tablo15. Yaş Gruplarına Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler, 2012

	SİNOP	TÜRKİYE
15-19	2	958
20-24	75	25.343
25-29	188	80.598
30-34	207	91.279
35-39	173	69.412
40-44	167	53.790
45-49	113	32.843
50-54	30	8.068
55-59	8	2.817
60-64	4	429
65+	0	182
Toplam	967	365.719

Kaynak: İŞKUR

İşsizlik ödeneği hak edenlerin çoğunluğu Sinop'ta ve Türkiye genelinde de ilköğretim eğitim seviyesindedir. İlde ilköğretim seviyesinde olup işsizlik ödeneği hak eden kadın oranı %17, erkeklerde ise bu oran kadınların dört katından daha fazladır. Eğitim seviyesi yükseldikçe işsizlik ödeneğinden faydalanan kadın ve erkek oranları arasındaki fark büyük oranda ortadan kalkmıştır. Nitekim ilde lisans eğitim seviyesinde bu oran kadınlarda %48 erkeklerde %52'dir. Aradaki fark %4'e düşmüştür.

Tablo16. Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Hak Edenler, 2012

	SİNOP			TÜRKİYE		
	Erkek	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Okur Yazar Olmayan	1	1	2	1.417	1.026	2.443
Okur Yazar	10	2	12	2.265	1.010	3.275
İlköğretim	558	117	675	144.185	38.436	182.621
Ortaöğretim	156	59	215	75.717	39.121	114.838
Ön lisans	18	14	32	11.817	12.670	24.487
Lisans	15	16	31	19.429	16.960	36.389
Yüksek Lisans	0	0	0	761	845	1.606
Doktora	0	0	0	32	28	60
Toplam	758	209	967	255.623	110.096	365.719

Kaynak: İŞKUR

Sektörel bazda açık iş oranlarına bakıldığında ilk sırada %21,9 ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri, ikinci sırada %18,8 ile imalat, üçüncü sırada ise %6,8 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü gelmektedir. Açık iş oranı ile ikinci sırada yer alan imalat sektöründe açık işlerin %100 özeldedir. İdari ve destek hizmet faaliyetlerinde açık işlerin %12'si özelde, %88 ise kamudadır. Kamudaki açık iş oranı en yüksek olan sektör %97 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleridir.

Tablo17. Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımı, 2012

Sektörler	Özel	Kamu	Genel Toplam	Açık iş oranı,%
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	36	68	104	2,4
Madencilik ve taş ocakçılığı	35	0	35	0,8
İmalat	804	0	804	18,8
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	50	0	50	1,2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	3	114	117	2,7
İnşaat	357	13	370	8,7
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	268	0	268	6,3
Ulaştırma ve depolama	33	232	265	6,2
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	146	6	152	3,6
Bilgi ve iletişim	87	14	101	2,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	0	3	0,1
Gayrimenkul faaliyetleri	1	0	1	0,0
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	63	119	182	4,3
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	108	827	935	21,9
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	20	210	230	5,4
Eğitim	62	32	94	2,2
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	46	243	289	6,8
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6	1	7	0,2
Diğer hizmet faaliyetleri	257	5	262	6,1
Genel Toplam	2.385	1.884	4.269	100,0

Kaynak: İŞKUR

Ana faaliyet grubuna göre işe yerleştirilenlere bakıldığında il genelinde kadınların ve erkeklerin çoğunluğu hizmet alanında işe yerleştirilmiştir. Türkiye genelindede benzer bir durum gözlenmektedir. Özellikle tarım grubunda işe yerleştirmeler çok düşüktür.

Tablo18. İşe Yerleştirilenler, 2012

	Hizmet			Sanayi			Tarım		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
SİNOP	1.788	748	2.536	795	293	1.088	87	6	93
TÜRKİYE	227.603	106.925	334528	153.562	55.531	209.093	9.814	3.152	12.966

Kaynak: İŞKUR

Hizmet ve sanayi grubunda işe yerleştirmeler il genelinde daha yüksek iken sanayi grubunda işe yerleştirmeler Türkiye genelinde daha yüksektir. Hizmet alanın %8,1 tarım alanında %0,2 fark ile il genelinde işe yerleştirmeler Türkiye genelinin üzerinde, sanayi alanında %8,3 fark ile Türkiye geneli işe yerleştirmeler il genelinden daha yüksektir.

Grafik21. Ana Faaliyet Koluna Göre İşe Yerleştirme Oranları, 2012

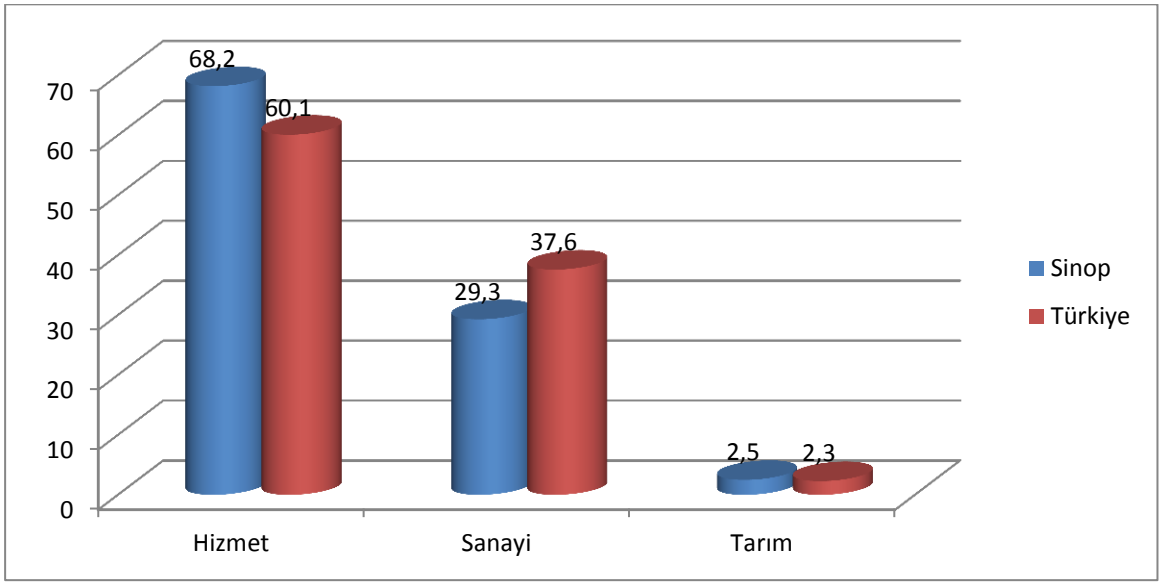

Kaynak: İŞKUR

Erkeklerde en fazla işe yerleştirme (%19,3) 20-24 yaş grubunda kadınlarda (%20,3) ise 25-29 yaş grubundadır. Türkiye geneline bakıldığında erkeklerde en fazla işe yerleştirme oranı (%22,6) 25-29 yaş grubunda iken kadınlarda (%23,7) 20-24 yaş grubundadır. Yaş arttıkça beklendiği gibi işe yerleştirme oranları azalmaktadır.

İlde erkeklerin işe yerleştirme oranı kadınların işe yerleştirme oranının iki katından daha fazladır. Türkiye geneli de işe yerleştirme oranları benzer bir eğilim göstermektedir.

Tablo19. Yaş Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	SİNOP			TÜRKİYE		
Yaş	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
15-19	150	77	227	24.961	14.201	39.162
20-24	516	185	701	88.397	39.393	127.790
25-29	490	213	703	88.408	31.386	119.794
30-34	456	197	653	69.815	28.025	97.840
35-39	343	167	510	47.764	23.797	71.561
40-44	294	115	409	33.708	16.386	50.094
45-49	254	57	311	22.844	8.340	31.184
50-54	118	20	138	9.603	2.969	12.572
55-59	35	13	48	4.043	874	4.917
60-64	12	2	14	1.157	196	1.353
65+	2	1	3	279	41	320
Toplam	2.670	1.047	3.717	390.979	165.608	556.587

Kaynak: İŞKUR

İşe yerleştirilenlerin %71,2'si ilköğretim mezunudur. Bu oran %57,2 olan Türkiye toplamının üzerindedir. İşe yerleştirilen erkeklerin %74'ü, kadınların %64,3'ü ilköğretim mezunudur. İkinci sırada %20,3 ile ortaöğretim mezunları gelmektedir. İşe yerleştirilenlerin sadece %7,9'u ön lisans, lisans ve yüksek lisansı da içeren yüksek eğitimlilerdir.

Tablo20. Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler, 2012

	Sinop			Türkiye		
Eğitim Durumu	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Okur Yazar Olmayan	3	2	5	1.739	863	2.602
Okur Yazar	12	2	14	15.200	5.765	20.965
İlköğretim	1.976	674	2.650	229.017	89.619	318.636
Ortaöğretim	496	257	753	113.021	46.740	159.761
Ön lisans	129	79	208	19.487	13.060	32.547
Lisans	53	33	86	12.229	9.196	21.425
Yüksek Lisans	1	0	1	280	364	644
Doktora	0	0	0	6	1	7
Toplam	2.670	1.047	3.717	390.979	165.608	556.587

Kaynak: İŞKUR

2012 yıl sonuna kadar İŞKUR tarafından açılan kurs sayısı 220'dir. Açılan kursların %13,6'sı istihdam garantili işgücü yetiştirme kursudur. İstihdam garantili kurslara, toplam kurs katılımcıların %14,1'i olan 570 kişi katılmıştır. Türkiye geneline bakıldığında istihdam garantili açılan kurs sayısı %16 ve bu kurslara katılan sayısı %25,2 oranındadır.

Tablo21. Düzenlenen Kurs ve Katılımcı Sayısı, 2012

	SİNOP		TÜRKİYE	
	Kurs Sayısı	**Katılan sayısı**	**Kurs Sayısı**	**Katılan sayısı**
UMEM Projesi	20	351	2.359	41.054
Staj	99	324	8.018	18.570
İstihdam garantili işgücü yetiştirme kursları	30	570	4.564	116.451
Diğer kurslar	71	2.789	12.410	288.570
Toplam	220	4.034	27.351	461.645

Kaynak: İŞKUR

İl genelinde ve Türkiye'de toplam kursa katılanların %40'ı kadındır.

Tablo22. Kursa Katılanların Cinsiyete Göre Dağılımı, 2012

	SİNOP			TÜRKİYE		
	Erkek	**Kadın**	**Toplam**	**Erkek**	**Kadın**	**Toplam**
Kursa katılan sayısı	2429	1605	4.034	276.901	187.744	464.645
Kursa katılan	60,2	39,8	100	59,6	40,4	100

Kaynak: İŞKUR

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Sinop ilinin işgücü piyasası talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile[9] 2012 yılından başlayarak yılda bir kez olmak üzere periyodik işgücü piyasası talep araştırması yapılması planlanmıştır.

Uygulaması ilk kez 2012 Eylül-Ekim aylarında yapılan bu araştırma ile Sinop ilinde mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimler izlenecektir. 1-9 çalışanı olan mikro ölçekli işyerlerindeki hızlı açılıp kapanma oranları dikkate alınarak, araştırmanın kapsamı Sinop ilinin tüm ilçe ve köylerinde bulunan özel sektör, 10 ve daha fazla çalışanı olan yerel birim işyerleri olarak tanımlanmıştır.

10 ve üzeri çalışanı olan işyeri sayısının çok fazla olmaması örnekleme yerine tam sayımın tercih edilmesine yol açmıştır.[10] Araştırmanın çerçevesi Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemidir. İşyeri listeleri her yılın Nisan ayı itibariyle güncelleştirmesine, mikro ölçekli işyerlerinin kapsam dışında tutulmasına ve alana çıkılmadan önce işyerleri listesi, SGK ve İŞKUR İl Müdürlükleri gibi diğer adres kaynakları ile de kontrol edilmesine rağmen, alanda bazı adreslerin bulunmasında problem ile karşılaşılmıştır. Alan uygulaması sırasında karşılaşılan diğer bir sorun da işyeri faaliyetleri ve işyeri büyüklüklerinde görülen değişikliklerdir. Özellikle 10-49 büyüklüğündeki işyerlerinden bir kısmı 1-9 büyüklükteki işyerlerine kayma göstermiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu[11]" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep edilen eğitim ve beceri düzeyleri, Karşılanma yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük nedeni ,)
- 2012 yılı içerisinde işe giriş-çıkışlar,
- 31 Aralık 2012 ve 30 Haziran 2013 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si[12] kapsama dahil edilmiştir.

---

[9] Araştırma yöntemi için Ek 2'ye bakınız

[10] Tam sayımın tercih edilmesinde İŞKUR'un kendi alt yapısını güncellemek istemesi de önemli bir etken olmuştur.

[11] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

[12] Madencilik ve taşocakçılığı; imalat; elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı; inşaat; toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı; ulaştırma ve depolama; konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri; bilgi ve iletişim; finans ve sigorta faaliyetleri; gayrimenkul faaliyetleri; mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler; idari ve destek hizmet faaliyetleri; eğitim; insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri; kültür,sanat,eğlence,dinlence ve spor; ve diğer hizmet faaliyetleri.

Araştırmaya 280 işyeri cevap vermiştir. Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektör bazında il tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Araştırma sonuçlarına göre işyerlerinin büyük çoğunluğu toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Her 100 işyerinin %31,4'ü imalat sektöründedir. Bu sektörü %23 ile toptan ve perakende ticaret ve %11,9 ile inşaat sektörü takip etmektedir. Üç sektördeki işyerleri, araştırmaya cevap veren işyerlerinin üçte ikisini oluşturmaktadır. Dördüncü sırada %6,1 pay ile finans ve sigorta faaliyetleri ve ulaştırma ve depolama faaliyetleri yer almaktadır.

Grafik 1. İşyerlerinin Sektörel Dağılımı,%,2012

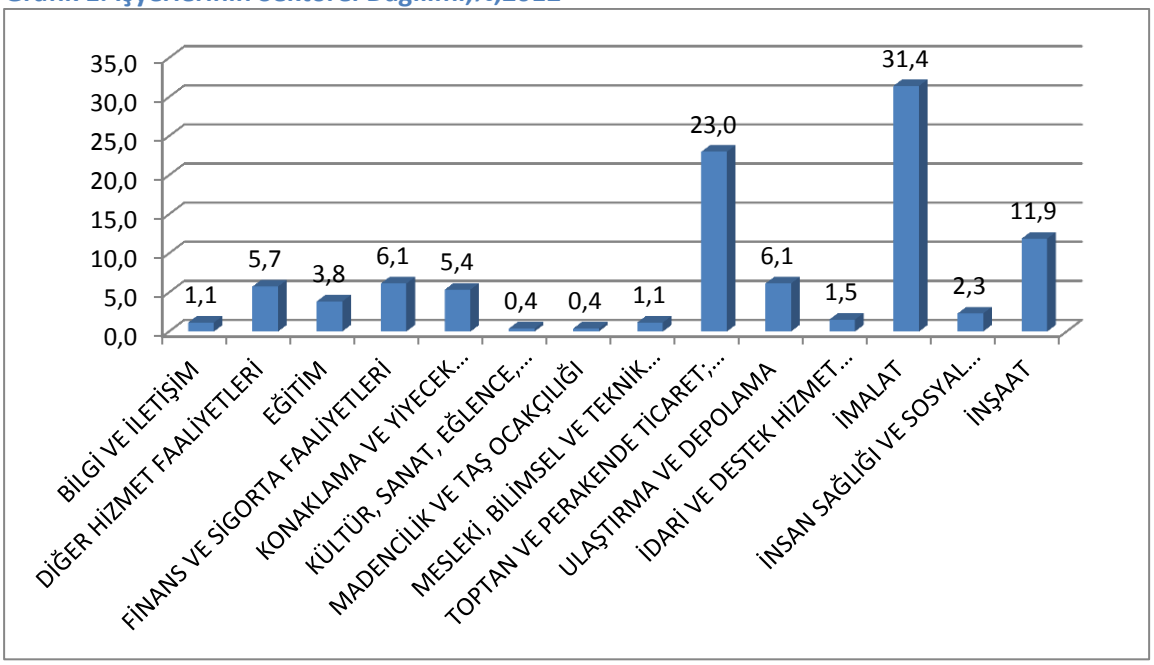

Kaynak:İl İPTA

İlde 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinde sektör sıralaması yer değiştirmektedir. İlk sırada imalat sektörü yer almakta, imalatı insan sağlığı ve sosyal hizmet sektörü takip etmektedir. 50 ve üzeri çalışanı olan işyerlerinin %64,5'i imalatta, %16,1'i insan sağlığı ve sosyal hizmet sektöründedir. Bu iki sektörü toptan ve perakende ticaret sektörü takip etmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre çalışanların %80,1'i imalat, toptan ve perakende ticaret ve inşaat sektöründe yer almaktadır. En fazla çalışanı olan sektör Türkiye'de olduğu gibi imalat sektörüdür ama çalışanların sektördeki ağırlığı Türkiye'den çok yüksektir. İmalat sektöründe çalışanlar Türkiye'de toplam çalışanların %24'ü iken, bu oran ilde %40,6'ya yükselmektedir. Çalışanların sektörel dağılımı ilk sıradan sonra farklılaşmaktadır. Türkiye'de ikinci sırada yer alan idari ve destek hizmetler sektörü ilde dördüncü sıradadır. İlde ilk sırada yer alan İmalat sektörünü %21 ile inşaat ve %18,5 ile toptan ve perakende ticaret sektörleri takip etmektedir.

Grafik 2. Sektörlere Göre Toplam Çalışanların Dağılımı,%, 2012

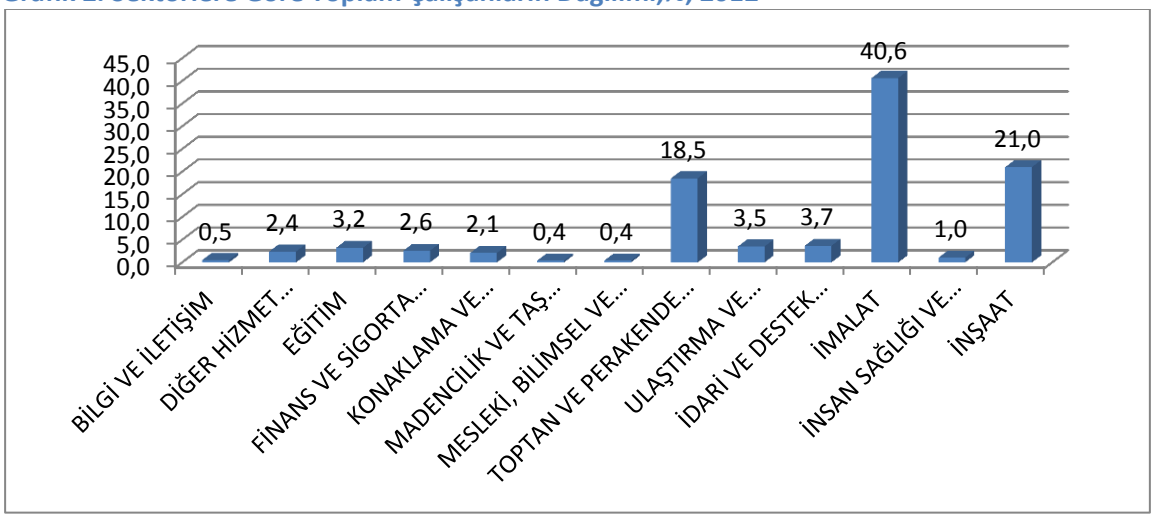

Kaynak: İl İPTA

İlde çalışanların büyük çoğunluğu erkektir. Çalışanların içinde kadınların payı %29 İken Türkiye toplamında kadın çalışanların payı %25'tir.

Kadın çalışanların toplam çalışanlar içindeki payı Türkiye ortalamasından yüksek olmakla birlikte, kadın çalışanların görece olarak ağırlık kazandıkları sektörler Türkiye ile aynı eğilimi göstermektedir. Hem Sinop'ta hem de Türkiye'de kadınların biraz daha ağırlık kazandıkları sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içindeki payları da çok azdır.

Tablo 23: Sektörlere Göre Çalışan Oranları ,%, 2012

Sektör	Kadın çalışan oranı,%	Erkek çalışan oranı,%	Sektörlerdeki işyerlerinin toplam işyerleri içerisindeki oranı,%
BİLGİ VE İLETİŞİM	57,9	42,1	1,1
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	31,3	68,8	5,7
EĞİTİM	42,7	57,3	3,8
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	37,2	62,8	6,1
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	36,8	63,2	5,4
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	0	100	0,4
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	6,7	93,3	0,4
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	44,4	55,6	1,1
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	24,8	75,2	23
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	11,2	88,8	6,1
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	34,9	65,1	1,5
İMALAT	41,6	58,4	31,4
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	64,5	35,5	2,3
İNŞAAT	4,5	95,5	11,9
TOPLAM	**29,1**	**70,9**	**100**

Kaynak: İl İPTA

Örneğin çalışanlarının yarıdan fazlası (%64,5) kadın olan insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetlerindeki işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı %2,3 , çalışanlarının %42,7'si kadın olduğu eğitim sektörü işyerlerinin toplam içindeki ağırlığı %3,8, çalışanlarının %37,2'sinin kadın olduğu finans ve sigorta faaliyetlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlıkları %6,1'dir.

İmalat sektörü Türkiye toplamında olduğu gibi, hem erkeklerde hem de kadınlarda ilk sıradadır. Erkek ve kadın çalışanların imalat sektöründeki payları neredeyse aynıdır. Erkek çalışanların %27'si, kadın çalışanların da %16,9'u imalat sektöründedir. İkinci hakim sektör ticarette de durum aynıdır. Erkek çalışanların %4,6'sı, kadın çalışanların da %14'ü ticaret sektöründedir.

Çalışanların imalat sektöründe yoğunlaşması mesleki dağılımları etkilemektedir. Çalışanların üçte biri nitelik gerektirmeyen ana meslek grubunda[13] çalışmaktadır. İkinci sırada %26 ile tesis ve makine operatörleri çalışanları, üçüncü sırada (%10,3) sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar yer almaktadır.

Türkiye genelinde olduğu gibi ilde de ilk sırada nitelik gerektirmeyen meslekler ana meslek grubunda çalışanlar yer almaktadır. Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı ise farklılık göstermektedir. İlde toplam çalışanların %29'unu kadınlar teşkil ederken, profesyonel meslek mensupları işlerinde çalışanların %41'i kadın, hizmet ve satış elemanlarının da %39'u kadındır. Buna karşılık yöneticilerin sadece %18'i, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensuplarının %5'i kadındır.

Grafik 3. Ana Meslek Gruplarına Göre Cinsiyet Oranları,%, 2012

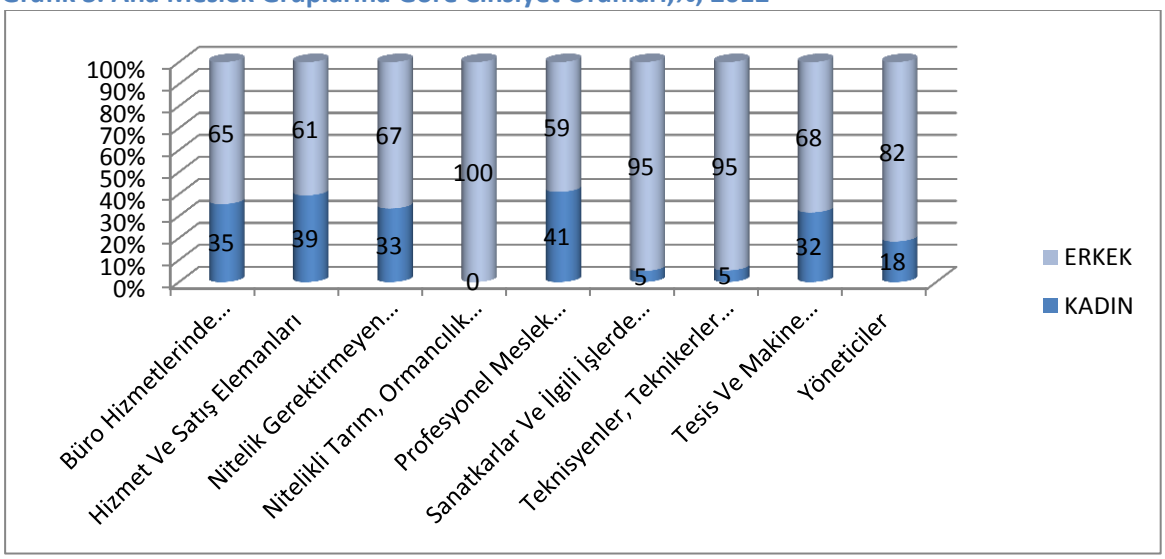

Kaynak: İl İPTA

Meslek bazında yapılan inceleme ilde mesleki çeşitliliğin fazla olmadığını göstermektedir.[14] En yüksek çalışanı olan ilk 10 meslekte çalışanlar, toplam çalışanların % 55'ini oluşturmaktadır. İlk sırada beden işçisi (genel) yer almakta iken bunu sırası ile makineci (dikiş), beden işçisi (temizlik), ortacı, tuğla imal işçisi, beden işçisi (inşaat), şoför-yük taşıma, satış elemanı (tanıtım), büro işçisi, inşaat elemanları kalıpçısı (el ile) izlemektedir.

[13] Ana meslek grubu: ISCO 2008

[14] Çerçevede mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için tabakalamaya mesleki kırılım dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuş olup genellemeler ihtiyatla karşılanmalıdır.

Tablo 24. En fazla Çalışanı Olan İlk On Mesleğin Toplam Çalışanlar İçindeki Oranı ,%,2012

İLK ON MESLEK	İLK ON MESLEK,% (TOPLAM)
Beden İşçisi (Genel)	20,6
Makineci (Dikiş)	8,9
Beden İşçisi (Temizlik)	5,4
Ortacı	3,5
Tuğla İmal İşçisi	3,3
Beden İşçisi (İnşaat)	3,2
Şoför-Yük Taşıma	2,6
Satış Elemanı (Tanıtım)	2,5
Büro İşçisi	2,3
İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle)	2,3
Toplam:	54,6

Kaynak: İl İPTA

AÇIK İŞLER

Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle en fazla açık iş[15] imalat sanayindedir. Sinop ilinde 10'dan fazla çalışanı olan özel sektör işyerlerinde hem işyeri sayısı hem de çalışanlar itibariyle lokomotif sektörler imalat ve toptan-perakende ticarettir. Bu husus açık işlerde de kendini göstermekte olup en fazla açık işin olduğu sektör de imalat sektörüdür. İmalatı toptan ve perakende ticaret ile inşaat sektörleri takip etmektedir. Açık işlerin %50,1'i imalat , %24,9'u toptan ve perakende ticaret, %10,8'i inşaat sektöründedir.

Grafik 4. Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012

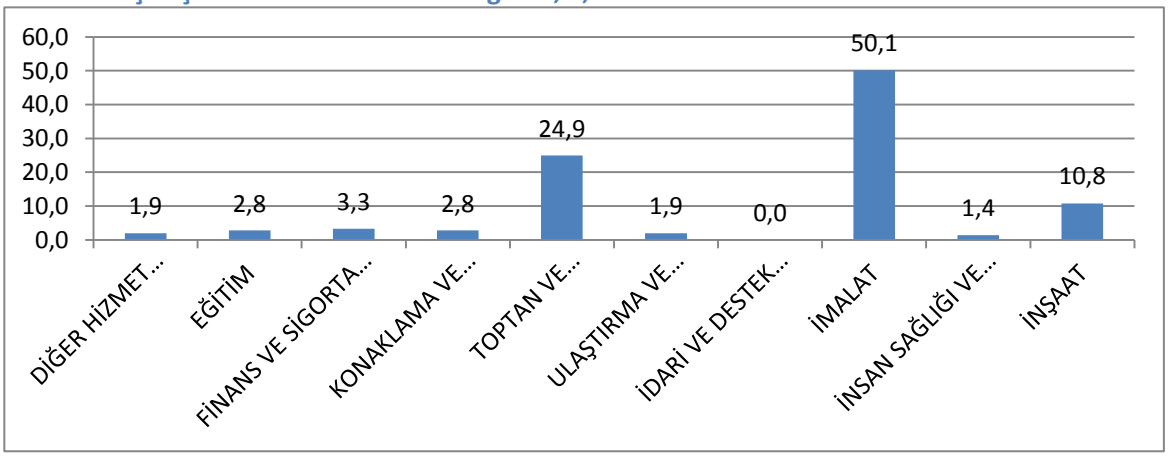

Kaynak: İl İPTA

[15] Açık iş yeni yaratılmış, dolu olmayan veya yakında boşalacak bir pozisyon olarak tanımlanır. İşveren, bu pozisyon için, kurum dışından uygun bir aday bulmak amacıyla aktif olarak adım atmaktadır ve daha fazla adım atmaya da hazırdır; ve bu pozisyonu ya hemen ya da yakın bir gelecekte doldurmayı planlamaktadır. İşgücü talep araştırması kapsamında işyerleri ziyaret edildiğinde mevcut olan açık işler derlenmiştir.

İlde açık iş oranı %3,3 olan Türkiye toplamının üzerindedir. Anket uygulanan işyerlerinde açık iş oranı[16] %4,89'dur. Açık iş oranı itibariyle önde gelen sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile toptan ve perakende ticaret sektörleridir. İki sektörde de açık iş oranı % 6,17'dir.

Grafik 5. Sektörlere Göre Açık İş Oranları,%,2012

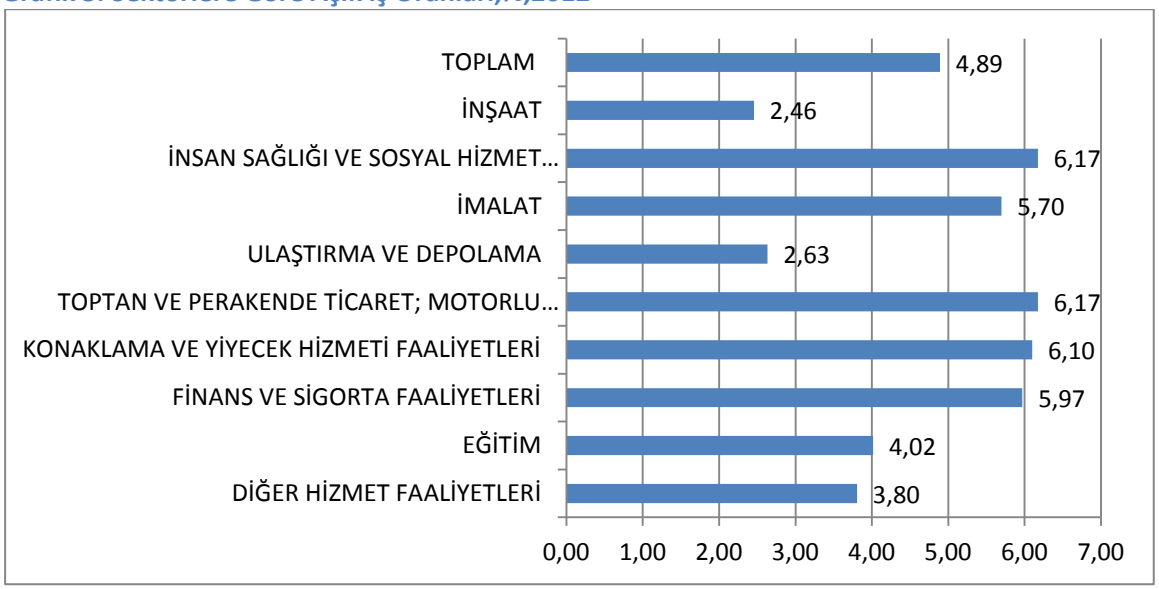

Kaynak: İl İPTA

Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %34 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılardır. Bu ana meslek grubunu %30 ile nitelik gerektirmeyen meslekler ve %11 ile hizmet ve satış elemanları takip etmektedir.

Grafik 6. Ana meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Dağılımı,%,2012

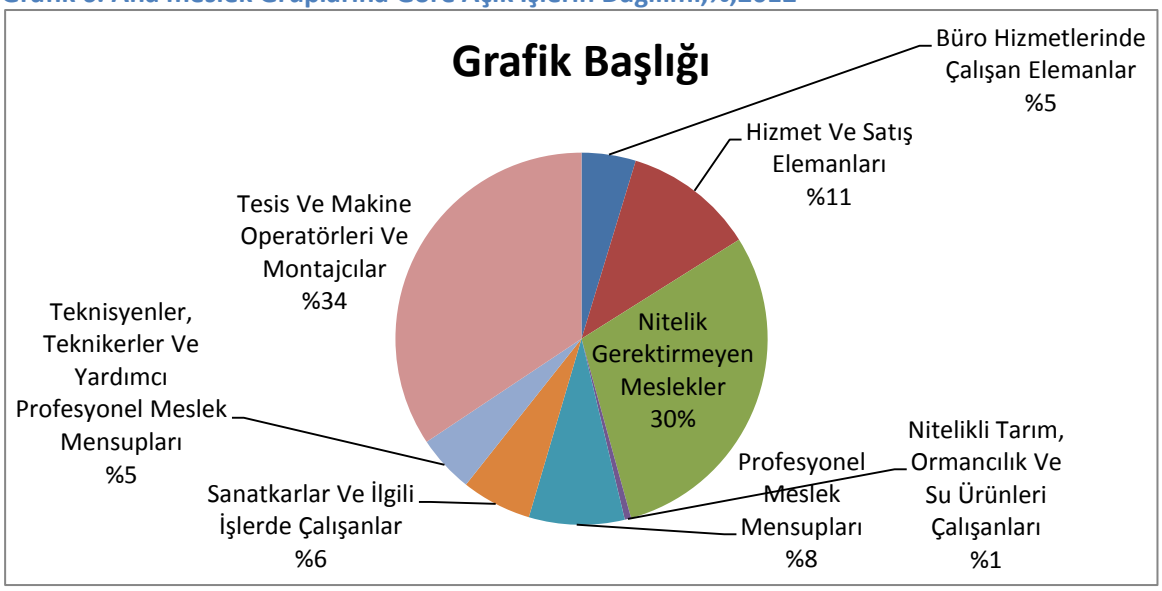

Kaynak: İl İPTA

[16] Açık iş oranı (AİO) açık olan toplam pozisyonların oranını ölçer ve şu şekilde ifade edilir:
AİO = Açık İşlerin Sayısı / (Mevcut Çalışanların Sayısı + Açık İşlerin Sayısı) * 100.

Ana meslek grupları itibariyle Türkiye'de açık iş oranının en yüksek olduğu ana meslek grubu %7,2 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar iken ilde nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri faaliyetleri grubudur. Bu gruptaki açık iş oranı diğer sektörlere göre oldukça yüksektir (%25).

Grafik 7. Ana Meslek Gruplarına Göre Açık İş Oranları,%,2012

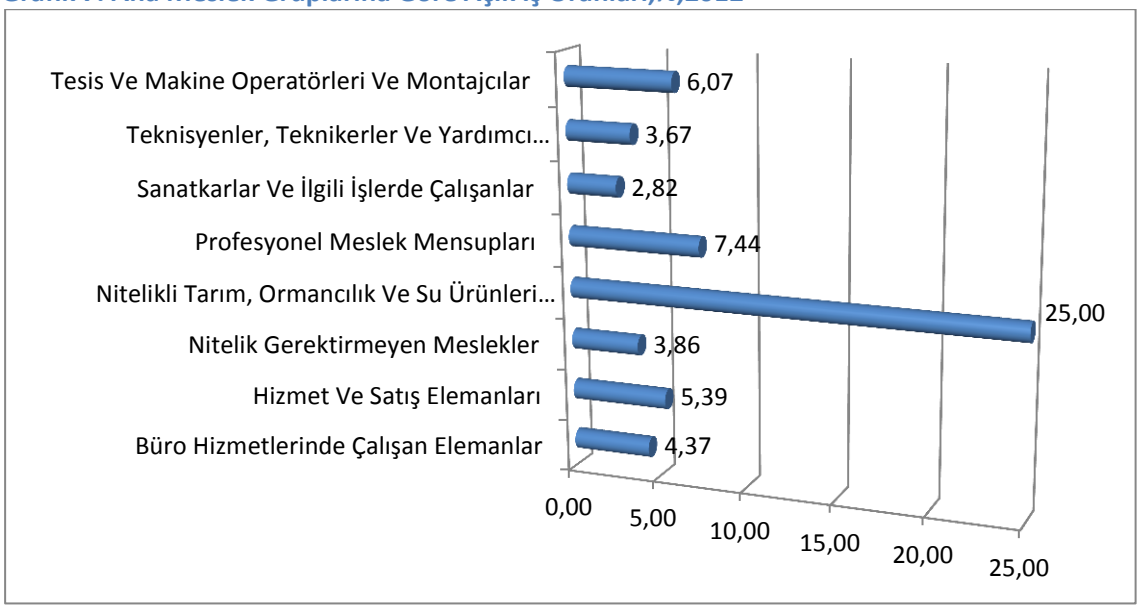

Kaynak: İl İPTA

İlde ikinci sırada %7,44 ile profesyonel meslek mensupları yer alırken, üçüncü sırada %6,07 ile yer alan tesis ve makine operatörleri ve montajcıları meslek grubuna mensuplardır.

Açık işlerde istenen eğitim düzeyinde en çok dikkat çeken husus genelde herhangi bir eğitim düzeyinin istenmemiş olmasıdır. İşverenlerin çoğu talep edilen eğitim düzeyine fark etmez cevabını vermiştir. Çalışanlar içerisinde ilk sıralarda düşük nitelikli mesleklerin yer alması bu durumun teyiti niteliğindedir.

Grafik 8.Açık İşler İçin İstenen Eğitim Düzeyleri,%,2012

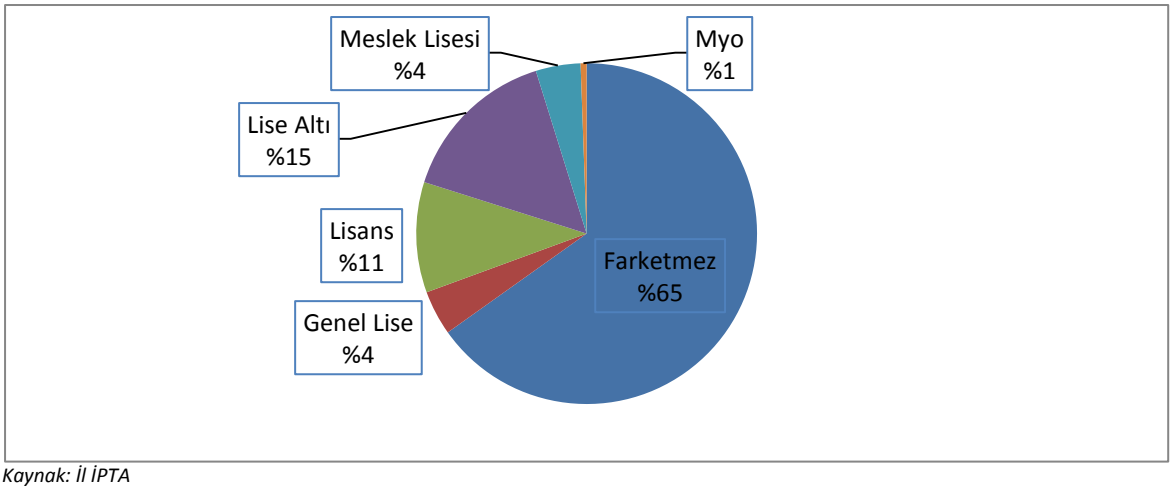

Kaynak: İl İPTA

Bu durum kendini Türkiye sonucunda da göstermektedir. Türkiye sonucunda oran ilden daha düşük olmakla birlikte (%36) yine ilk sırada eğitim düzeyi farketmez sonucu yer almaktadır. İkinci sırada hem ilde (%15) hem de Türkiye'de (% 28) lise altı eğitim gelmektedir.

İlde tüm açık işlerde farketmez ve lise altı eğitim oranı %80'dir. Genel lise %4, lisans eğitimi %11, MYO %1 oranında talep edilmektedir. Çıraklık eğitimi ve yüksek lisans eğitim seviyelerini talep eden hiç bir işyeri olmamıştır. Türkiye sonucunda meslek lisesi mezunlarının MYO mezunlarına tercih edilmesi de dikkat çekicidir.

İşverenlerce en çok talep edilen beceri meslekte yeterli bilgiye sahip olmaktır. Bu beceriyi fiziki güç ve takım çalışmasına uygunluk takip etmektedir. İstenen diğer beceri sıralaması ise şu şekildedir; iletişim ve ifade, sorun çözme, hesap yapabilme, satış pazarlama, bilgisayar, proje bazlı çalışma ve yabancı dil.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler; işverenlerin açık işlerini istedikleri meslek ve/veya becerilere sahip çalışanlarla dolduramamaları veya zorluk çekerek doldurmaları durumunu ifade eder. Talep araştırması kapsamında işverenlere 2012 yılı içerisinde temininde güçlük çektikleri meslekler sorulmuştur. Ankete cevap veren işyerleri içinde en yüksek oranda eleman temininde güçlük çekilen sektör Türkiye genelinde olduğu gibi imalattır. Yalnız ilde imalat sektörü eleman bulmada Türkiye'den daha fazla zorluk çekmektedir. İmalat sektöründeki işyerlerinin %46'sı eleman temininde güçlük çektiklerini ifade etmişlerdir. Türkiye'de bu oran %34'tür.

İkinci sırada Türkiye ile paralel olarak toptan ve perakende ticaret sektörü (%21) yer almaktadır. İlde üçüncü sırada inşaat sektörü (%11) yer alırken, Türkiye sonucunda inşaat sektörü dördüncü sırada iken konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörü üçüncü sırada yer almaktadır.

Grafik 9. Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı,%,2012

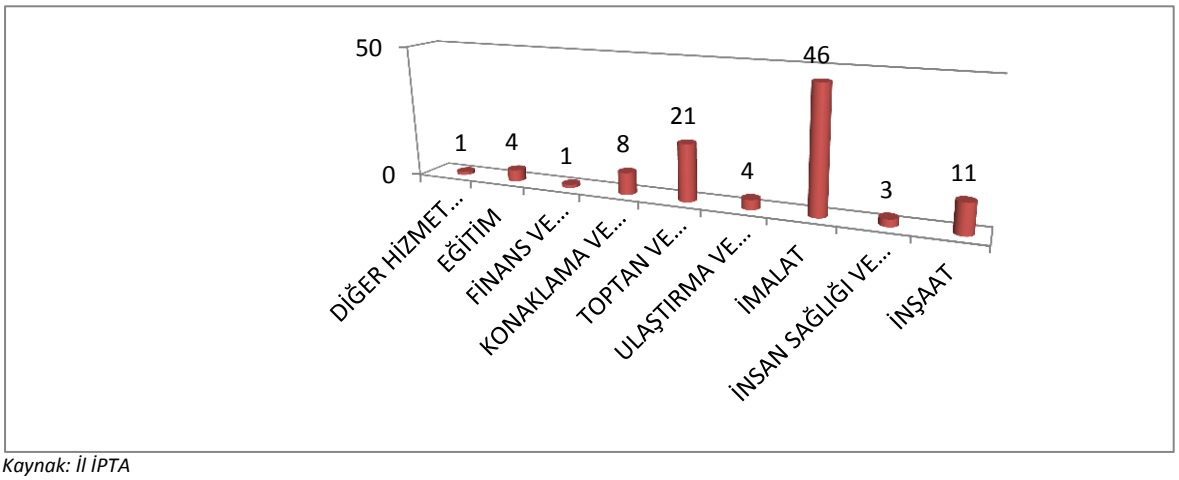

Kaynak: İl İPTA

İşçi temininde güçlük çeken işverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir.

Tablo 25. İstenen Beceri ve Niteliğe Sahip Olunmayan ve Eleman Bulunmayan Meslekler,%,2012

Meslek	Beceri ve niteliğe sahip olan yok,%	Meslek	Eleman yok,%
Beden İşçisi (Genel)	17,1	**Makineci (Dikiş)**	11,4
Garson (Servis Elemanı)	6,35	**Mobilya Montaj İşçisi**	8,57
Şoför-Yük Taşıma	5,56	**Şoför-Yük Taşıma**	7,14
Plastik Doğramacı/PVC Doğrama-İmalat ve	5,16	**Beden İşçisi (Genel)**	5,71
Elektrikçi (Diğer)	4,76	**Beden İşçisi (İnşaat)**	5,71

Kaynak: İl İPTA

Buna karşın iş tecrübesi istenen meslekler ile elemanın çalışma koşulları, iş ortamını beğenmediği ve önerilen ücretin az bulunduğu meslekler birbirinden farklıdır.

Tablo 26. Diğer nedenler,%,2012

Meslek	İş tecrübesine sahip eleman yok,%	Meslek	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, %	Meslek	Önerilen ücretin az bulunması,%
Makineci (Dikiş)	10,8	**Beden İşçisi (Genel)**	35,6	**Makineci (Dikiş)**	48,1
Garson (Servis Elemanı)	8,78	**Makineci (Dikiş)**	22	**Tuğla İmal İşçisi**	18,5
Beden İşçisi (Genel)	8,11	**Tuğla İmal İşçisi**	8,47	**Beden İşçisi (Genel)**	16,7
Şoför-Yük Taşıma	6,76	**Reyon Görevlisi**	5,08	**Diğer Fırıncılar, Pastacılar ve Şekerleme İmalat İşçileri**	3,7
Otobüs Muavini	6,08	**Elektrik Teknisyeni**	3,39	**Pompacı**	1,85

Kaynak: İl İPTA

2012 YILINDA İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

2012 yıl başından araştırmanın uygulandığı tarihe kadar Sinop ili 10+ özel sektör işyerlerinde alınan eleman sayısı çıkartılan eleman sayısından azdır. İnşaat, imalat ve madencilik/taş ocakçılığı sektörlerinde net istihdam azalışı vardır. Yani bu üç sektörde çıkışlar girişlerden fazladır. Özellikle inşaat sektöründeki düşüş dikkat çekici bir boyutta gerçekleşmiştir.

Grafik 31 .Sektörlere Göre NİDO,%,2012

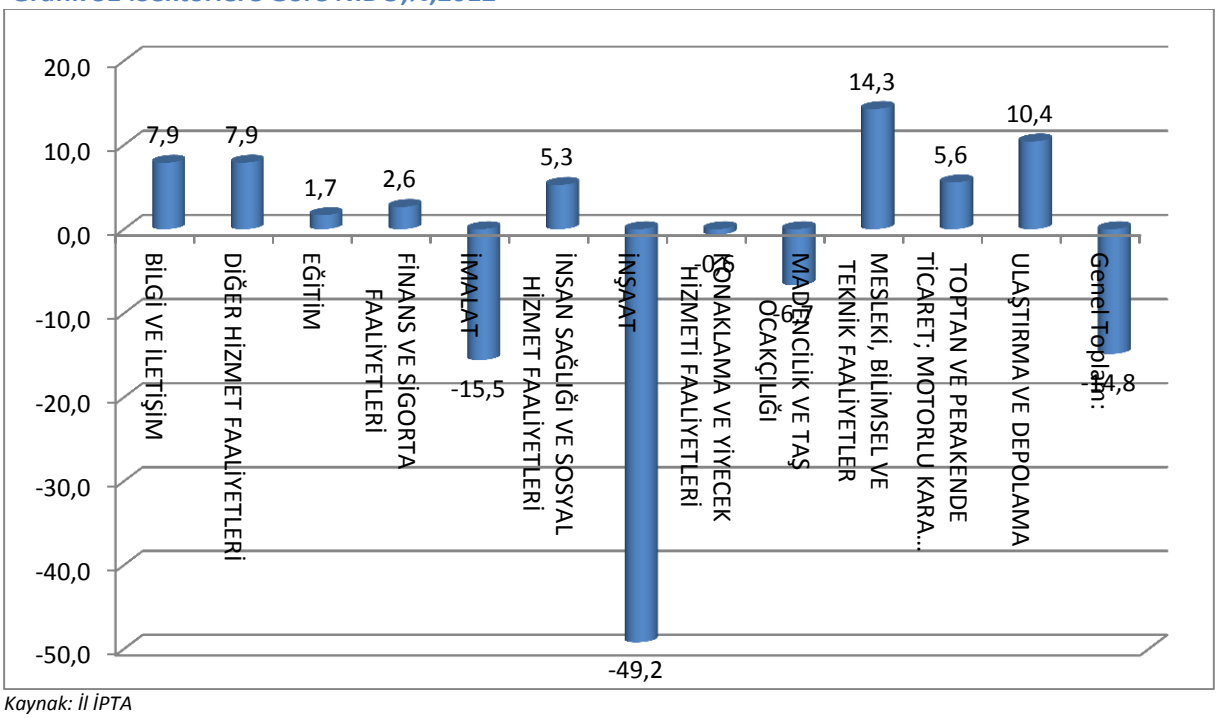

Kaynak: İl İPTA

Sinop ilinde net istihdam artışı olan sektörler de Türkiye'den farklıdır. Türkiye'de oranın en yüksek olduğu sektör %13,7 ile konaklama ve yiyecek hizmet faaliyetlerindedir. Bu sektörü %11 ile kültür, sanat ve eğlence sektörü; %10,6 ile idari ve destek hizmet faaliyetleri takip etmektedir. Buna karşın araştırmanın uygulandığı tarih itibariyle ilde net istihdam değişim oranının[17] en yüksek olduğu sektör %14,3 ile mesleki, bilimsel ve teknik faaliyet hizmetleridir. İstihdam değişiminde bu sektörü %10,4 ile ulaştırma ve depolama ve %7,9 ile bilgi ve iletişim sektörü ve diğer hizmet faaliyetleri sektörü takip etmektedir.

İlde net istihdam değişim oranı %-14,8 ile %5,7 olan Türkiye net istihdam değişim oranının çok altındadır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Gelecek istihdam beklentisi kısa (üç aylık) ve orta (dokuz aylık) dönemler itibariyle ölçülmek istenmiştir.

Gelecek istihdam beklentisinde ilde kısa ve orta dönem itibariyle sektörel dağılımda mevsimsel değişimler kendini göstermektedir. Araştırmaya cevap veren işyerleri itibariyle gelecek üç aylık dönemde en yüksek istihdam artışı bekleyen işyerleri imalat sektöründedir. Toplam istihdam artışı beklentisinin %30,3'ü ticaret sektöründedir. Ticareti %29,1 ile imalat sektörü takip etmektedir. Kısa dönemde istihdam artışı bekleyen üçüncü sektör ise %21,8 ile inşaat sektörlerindeki işletmelerdir. İstihdamın en büyük üçüncü sektörü olan inşaat sektörü mevsimsellikten etkilenmekte ve 31 Aralık itibariyle sektörde net istihdam artışı beklenmemektedir.

[17] Net İstihdam Değişim Oranı (NİDO) istihdam değişimini açıklar ve net istihdam değişiminin toplam çalışana oranını ifade eder.

Tablo 27: Kısa ve Orta Vadede Net İstihdam Artışının Sektörlere Göre Dağılımı,%,2012

SEKTÖR	31 Aralık 2012	30 Haziran 2013
BİLGİ VE İLETİŞİM	0,8	0,0
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	3,9	1,5
EĞİTİM	1,7	1,9
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME ÜRETİMİ VE DAĞITIMI	0,0	0,0
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	1,4	0,9
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	0,0	0,0
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	0,0	4,0
İMALAT	29,1	69,1
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	1,1	0,0
İNŞAAT	21,8	8,2
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	0,8	2,4
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	0,0	0,0
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	0,0	0,1
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	1,4	0,3
SU TEMİNİ; KANALİZASYON, ATIK YÖNETİMİ VE İYİLEŞTİRME FAALİYETLERİ	0,0	0,0
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	30,3	11,1
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	7,6	0,5
Toplam	100,0	100

Kaynak: İl İPTA

Orta vadede yani 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle ilde en fazla istihdam artışı bekleyen sektör imalat sektörüdür. Toplam istihdam artışı beklentisinin %69,1'i imalat sektöründen kaynaklanmaktadır. Net istihdam artışının %8,2'si inşaat sektöründen kaynaklanmaktadır. Toptan ve perakende ticaret toplam artıştan %11,1'lik pay almaktadır. 30 Haziran itibariyle net istihdam azalışı bekleyen hiç bir sektör yoktur.

Buna karşılık istihdamdaki değişim beklentisinin mevcut istihdama oranını gösteren net istihdam değişim oranına sektörler itibariyle bakıldığı zaman ise; 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle inşaat sektöründe %-49,2 olan NİDO, bu sektörde çalışan sayısının yarıya yakın oranda küçülme olacağını ifade etmektedir. Kısa dönemde mesleki bilimsel teknik faaliyetler sektöründe genişleme beklenirken, imalat sektöründe yer alan işyerlerinde küçülme beklenmektedir. Lokomotif sektör olan imalat sektöründeki net istihdam değişim oranı %-15,5 iken, ticaret sektöründe %5,6'dır.

30 Haziran itibariyle net istihdam değişim oranı beklentisi %11,1 dir. Orta vadede de en fazla büyüme bekleyen sektör olan imalat sektöründe %19,8 olan NİDO, konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetlerinde -15,6'dır. Orta vadede bilgi iletişim sektörü dışında kalan tüm sektörler araştırma dönemine göre genişlemeyi hedeflemektedir.

Tablo 28: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişim Oranı,%,2012

Sektörler	31 Aralık 2012	30 Haziran 2012
BİLGİ VE İLETİŞİM	7,9	-2,6
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	7,9	8,5
EĞİTİM	1,7	6,3
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	2,6	4,2
İMALAT	-15,5	19,8
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	5,3	0,0
İNŞAAT	-49,2	3,0
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	-0,6	15,6
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	-6,7	3,3
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	14,3	10,7
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	5,6	5,3
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	10,4	1,9
Toplam:	-14,8	11,1

Kaynak:İl İPTA

Araştırma sonuçlarına göre mevsimselliğinde etkisiyle 2012 Aralık ayı itibariyle ilde net istihdam artış beklenti oranı %-14,8 ile azalma eğiliminde iken, bu oran 2013 Haziran ayı itibariyle 25,9 puan artış göstererek 11,1'e yükselmiştir. Oran sektörlerin yapısı ve beklentilerine göre çok büyük farklılıklar göstermektedir. Türkiye genelinde de aynı eğilim kısmen kendini göstermekte ve net istihdam beklenti oranı 2012 Aralık itibariyle %1,9 iken, 2013 Haziran itibariyle 1,8 puan artarak %3,7'ye yükselmektedir.

SONUÇ

Sinop İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşmeme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin önemli bir kısmı il değil, İİBS2 bölümlenmesi doğrultusunda Sinop, Çankırı ve Kastamonu illerini kapsayan TR82 bölgesine aittir. Arza yönelik ikinci kısıtlama ise bu verilerin önemli bölümünün 2011 yılına ait olması, bir kısmının ise daha eski tarihlere dayanmasıdır.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi 2012 Nisan ayında güncelleştirilmesine ve araştırma 10+ çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Diğer bir önemli kısıt ise Türk işgücü piyasasının yapılanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı çok yüksektir. Bu durum kendini TR82 bölgesinde de göstermektedir. Bölgede tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı %29'dur. Bu oran kadınlarda %32'ye çıkmaktadır. İşverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir olgudur.

Araştırmanın diğer bir kısıt da işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. İşverenlerin genel eğilimi temizlik, taşıma ve inşaat işlerine yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi olarak bildirmeleridir. Mesleklere yönelik diğer bir kısıt da Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır.

Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkan sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Sinop ili sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında 81 il içinde 51. sıradadır. 15+ yaş nüfusun %7,1'i okur yazar değildir. Nüfusun % 9'u sadece okur yazar olup, ilkokul diploması bile yoktur. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını (%73,8) lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Okur yazar olmayanlar, okur yazar olup bir okul bitirenler ve lise altı eğitimliler birlikte değerlendirildiğinde il, Türkiye ortalamasından (%89,9) daha yüksek bir eğitim seviyesine sahiptir. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklere göre çok daha yaygındır. Okur yazar olmayan nüfusun %77'si, diploması olmayanların da %65'i kadın nüfustur. Nüfusun sadece %16'sı lise ve dengi okul mezunu, %8'i yüksek eğitimlidir.

Bu yapının işgücü piyasasını derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır. Sinop ilinde nüfusun kırsal alandaki çoğunluğu tarım sektöründe ücretsiz çalışmayı da beraberinde getirmekte ve bu durum istihdam oranının Türkiye'den daha yüksek olmasına yol açmakta ve işsizliği de perdelemektedir.

Tarım sektöründe yaşanan çözülme bölgede de kendini etkin olarak göstermekte ve toplam istihdam oranının azalmasına yol açmaktadır. Tarım dışı çalışan sayısında ise iyileşme görülmektedir. 2011 yılında 2005 yılına göre tarım dışı sektörlerde çalışan sayısındaki artış %38,5 olup bunun büyük çoğunluğunu kadın istihdamında yaşanan artış oluşturmaktadır.

Bununla beraber tarım dışı sektörlerde görülen istihdam artışının yanında, tarım sektöründe çalışan oranının hala çok yüksek olması sorunu devam etmektedir.

Bölge istihdamının %13'ü sanayi sektöründedir. Bölge sanayisi nitelikli elemana ihtiyaç duymamaktadır. Lise altı eğitimlilerin istihdamdaki oranı %55 iken, sanayi sektöründe çalışanların %73'ünü lise altı eğitimliler oluşturmaktadır. Sanayi sektöründe çalışanların %23'ü lise ve dengi okul mezunu, %5'i de yüksek okul mezunudur.

Bölgede istihdam oranı azalırken, işsizlik oranı artmaktadır. İşsizlik oranının yükselmesinde iki etken vardır. Genç nüfus ve kadınlar. 2011 yılı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçlarına göre bölgede işsizlik oranı %5,8 iken, bu oran genç nüfusta %10,8'dir. Erkeklerde %5,3 olan işsizlik oranı, kadınlarda %6,4'e yükselmektedir. Özellikle genç kadın nüfus işgücü piyasasına girmeye çalışmakta ve işsizlik oranı üzerinde etkili olmaktadır. Bölgede en yüksek işsizlik oranı %13,8 ile 20-24 yaş grubundaki kadınlardadır.

Eğitim düzeyi kadınların işgücü piyasasına girişlerini erkeklerden daha fazla etkilemektedir. Yüksek eğitimli kadınlarda %13,4 olan işsizlik oranı erkeklerde sadece %4,8'dir. Lise altı eğitimli işsizlerin üçte birini (%36) kadınlar oluştururken, yüksek eğitimli işsizlerin üçte ikisini (%66) kadınlar oluşturmaktadır. Bu göstergeler bölgede eğitimli kadınların işsiz profili varlığını ortaya koymaktadır.

İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde aynı yapının Sinop ili kayıtlı işsizleri için de geçerli olduğu görülmektedir. 2012 yılında en fazla kayıtlı işsiz 20-24 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin %21,8'si bu yaş grubundadır. İşsizlerin dörtte üçüne yakını da 20-34 yaş grubundadır.

İlin eğitim durumuna paralel olarak kayıtlı işsizlerin yarısından çoğu (%62,7) lise altı eğitime sahiptir. Kayıtlı işsizlerin %13'ü yüksek eğitimlidir. Kayıtlı işsiz istatistikleri ilde de bölge işsizlik yapısına benzer bir yapıyı ortaya koymaktadır. Lise altı eğitimli kayıtlı kadın işsizler toplam lise altı eğitimli kayıtlı işsizlerin %39'unu oluştururken, yüksek eğitimlilerde bu oran %50'ye yükselmektedir.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların sadece %29,1'i kadındır ve yine de bu oran %25 olan Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Kadın çalışanların görece olarak ağırlıklı çalıştıkları sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, bilgi ve iletişim faaliyetleri gibi daha çok daha yüksek eğitim seviyesi gerektiren işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Sinop'ta ancak daha yüksek eğitim seviyesine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının olduğunu göstermektedir.

Erkek ağırlıklı olmasına rağmen kadın çalışanların dörtte birini istihdam eden bir sektör vardır, imalat ve bu sektördeki kadın çalışanların meslekleri, belirli bir eğitim düzeyinden ziyade, belirli beceri isteyen mesleklerdir.

Eğitim durumuna göre işe yerleştirmelerde kadın payları da bu eğilimi desteklemektedir. İşe yerleştirmelerde kadın payının en yüksek olduğu eğitim seviyesi lisans eğitim düzeyidir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekliliktir. Sinop'ta İŞKUR'a kayıtlı kadın işsizlerin yarısı lise altı eğitimlidir. Bu kişilerin

istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Sinop ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörün imalat sektörü olması sonucu en fazla açık iş ve temininde güçlük çekilen meslek de imalat sanayindedir.

Buna karşılık açık iş oranları itibariyle önde gelen sektörler konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri ve insan sağlığı ve sosyal hizmetler sektörleridir.

İmalat sektöründe açık iş oranı %5,7, toptan ve perakende ticaret sektöründe %6,17, ulaştırma sektöründe %2,63, inşaat sektöründe de %2,46'dır. Büyük işyerlerindeki açık iş oranı daha yüksektir. Toplamda açık iş oranı %4,89'dur.

Açık iş oranının yüksekliğinin iki anlamı vardır. Ya istihdamda yaşanan yüksek artış, doldurulması gereken işler yaratmaktadır; ya da yüksek bir işgücü devri nedeniyle yüksek açık iş yaşanmaktadır.

Ana meslek grupları itibariyle en yüksek açık iş oranının olduğu grup, tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubudur. İkinci sırada nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalışanlar, üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır. Açık iş oranı yüksek mesleklerin büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek mümkündür.

Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek beden işçisi (genel)'dir. Beden işçisi mesleğini makineci mesleği takip etmektedir. Temininde en zorluk çekilen meslek de beden işçisi (genel)'dir. Bu mesleği de yine makineci (dikiş) takip etmektedir.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri "fark etmez" cevabı dikkat çekicidir. Açık işlerde ilk iki sıradaki meslekler beden işçisi (genel) ve makineci (dikiş) gibi belirli bir eğitim istemeyen fakat beceri isteyen meslekler olmasına rağmen bu meslekler için de istenen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevap "fark etmez " olmuştur. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden çok meslekte yeterli bilgiye sahip olmalarını istemeleri etkendir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine sahip olmamaları, üçüncü sırada meslekte eleman bulunamaması gelmektedir. İstenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerin başında yine makineci ve overlok makinesi operatörü gelmektedir.

Sadece ilk iki meslekte değil, ilk onda yer alan açık işlerle temininde güçlük çekilen meslekler arasında da büyük bir paralellik vardır. Aynı paralellik istenilen beceri ve niteliğe sahip olunmayan mesleklerde de görülmektedir. Becerilerin geliştirilerek işverenlerin istekleri doğrultusunda açık işlerin karşılanması bu mesleklere ve yukarıda belirtilen meslek gruplarına yönelik eğitim programlarını öncelikli hale getirmektedir.

Gerek kısa dönem (üç ay), gerekse orta dönem (dokuz ay) itibariyle en çok net istihdam artışı beklenen sektör yine toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Gerek gelecek istihdam artışının ticaret sektörü ağırlıklı olması, gerekse açık iş ve temininde güçlük çekilen mesleklerin imalat sektöründe olması, bu sektörde emek arzı ile emek talebi arasında bir dengesizlik olduğunu ve bu dengesizliği giderebilmek için de ihtiyaca göre eğitim programlarının düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara kademe insan gücünün yetiştirilmesi, ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlanması amacıyla; dar meslek alanları yerine geniş tabanlı

sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen bir mesleki ve teknik eğitim sistemi hedeflenmelidir.

Verilecek eğitimlerin gerçekten nitelikli olması, işletmelerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırması ve istihdam garantili olması gerekir. Bu amaçla verilecek eğitimlerin biçim ve içerik açısından belirlenmesi noktasında mesleki eğitim uzmanlarının yanı sıra ilgili alanlardan işveren temsilcilerinin görüşlerinin alınması çok önemlidir.

İlde dikkat çeken diğer bir husus da özellikle de bazı sektörlerde görülen yüksek işe giriş ve çıkışlardır. Bu yüksek devinim ilde yüksek bir kayıtdışı istihdamın olduğuna dair kanaat oluşturmaktadır. Hem kayıtdışılığın önlenmesinde hem de devinimin işletme ve ekonomide sebep olduğu üretim kayıplarının, elemanları tekrar eğitme maliyetlerinin azaltılmasında da İŞKUR'a görev düşmektedir; işletmelerin eleman alımlarında İŞKUR'u daha fazla kullanmaları için oluşturulmuş olan teşvik sistemlerini işverenlere daha etkili yollarla anlatmak, İŞKUR tarafından doğru işe doğru elemanı yönlendirmek ve işe yerleştirilen elemanların takibini daha etkin yapmak.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

….. İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI
(İŞYERİ BİLGİ FORMU)
Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.
Bilgi verme ve gizlilik
Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz. 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunun Madde 21-Gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.”
Kapsam
Bu araştırma, İlinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm İşyerlerini kapsamaktadır. İlgi formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan İşyerlerinde İnsan Kaynakları, Personel, İşletme veya Muhasebe Müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir.
Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.
Örnek No:
İşyerinin Yasal Ünvanı :
İşyerinin Tabela Ünvanı:
…..
ADRES BİLGİLERİ
…..
Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin Bilgileri
…..
BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI
…..

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ

1: İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz(*)

01		Madencilik ve Taş ocakçılığı
02		İmalat
03		Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04		Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05		İnşaat
06		Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07		Ulaştırma ve depolama
08		Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09		Bilgi ve iletişim
10		Finans ve sigorta faaliyetleri
11		Gayrimenkul faaliyetleri
12		Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13		İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14		Eğitim
15		İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16		Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
17		Diğer hizmet faaliyetleri

(*) Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.

2: İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile	Aynı	
	Değişmiş	

3: İşyeri mevsimlik çalışıyor mu?	Evet		→ Soru 4'e geçiniz.
	Hayır		→ Soru 4'e geçiniz.

Sayfa 1

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM

S4: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü,	Erkek	Kadın	Toplam

Bölüm III -AÇIK İŞLER

S5: İşyerinizde şu an eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?

S5.1: Eleman ihtiyacı duymuyoruz ☐ → Soru 6.1'e geçiniz.

01	02	03	04										05	06				
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Lise altı 2. Genel lise 3. Meslek lisesi 4. Meslek yüksekokulu 5.Lisans 6. Lisans üstü 7. Farketmez	Beceri İhtiyacı (*) 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (analitik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6.Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 8. Takım çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği										İhtiyaç duyduğunuz elemanı şu anda hemangi bir yolla arıyor musunuz? 1-EVET 2- HAYIR	Açık işlerinizi hangi yolla arıyorsunuz (*) 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet Siteleri 5. Özel İstihdam Büroları				
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		1	2	3	4	5
	☐☐	☐											☐					

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S6.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman alımı yapıldıysa mesleklere göre belirtiniz?

S6.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman alımı yapılmadı. ☐ → Soru 7'e geçiniz.

01	02
Eleman Alınan Meslekler	Alınan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM IV. İŞE GİRİŞ-ÇIKIŞLAR

S7.1: İşyerinizde, 2012 yılı içerisinde eleman çıkma/çıkarılma durumunu mesleklere göre belirtiniz?

S7.2: 2012 yılı içerisinde işyerinde eleman çıkma/çıkarılma durumu olmadı. ☐ → Soru 8'e geçiniz.

01	02
Eleman Çıkan / Çıkarılan Meslekler	Çıkan / Çıkarılan Eleman Sayısı
	|_|_|

BÖLÜM V. 31 ARALIK 2012 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.8: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet →	**8.3'e geçiniz**
S.8.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	9.soruya geçiniz
S.8.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	9.soruya geçiniz
S8.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle ARTIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

01	02	03
S.9: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	**9.3'e geçiniz**
S.9.1: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.2: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	10.soruya geçiniz
S.9.3: 31 Aralık 2012 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
31 Aralık 2012 tarihi itibariyle AZALIŞ olacağını düşündüğünüz meslekler	31 Aralık 2012 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.10: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet →	10.3'e geçiniz
S.10.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	11.soruya geçiniz
S.10.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte artış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	11.soruya geçiniz
S10.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında artış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle **ARTIŞ** olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **artışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VI. 30 HAZİRAN 2013 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.11: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet →	11.3'e geçiniz
S.11.1: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olacağını düşünmüyorum. ☐	→	12.soruya geçiniz
S.11.2: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle herhangi bir meslekte azalış olup olmayacağına dair fikrim bulunmamaktadır. ☐	→	12.soruya geçiniz
S11.3: 30 Haziran 2013 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında azalış olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?		
30 Haziran 2013 tarihi itibariyle **AZALIŞ** olacağını düşündüğünüz meslekler	30 Haziran 2013 tarihi itibariyle beklediğiniz sayısal **azalışı** belirtiniz.	
	|_|_|	

BÖLÜM VII. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S12.1: 2012 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S12.2: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Anket Bitmiştir**. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temimininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı? **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*) 1. Bu meslekte eleman bulunamaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması				
			1	2	3	4	5
01	02	03	04				
	|_|_|	|_|					

Ek 2- Araştırma Yöntemi

İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dahilindeki sektör bazında İl ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 66 ilde tamsayım 15 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir. Geri kalan 66 ilde ise 10+işyerlerinde tam sayım uygulanmıştır.Sinop ili de tam sayım uygulanan illerden bir tanesidir.

Amaç: Talep araştırmasının amacı işsizliğin indirgenmesi ve iller bazında sektörlere göre istihdam politikalarının oluşturulması için işverenlerin talep boyutunu tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.
Coğrafi kapsam: İlçe ve köyleri de kapsayacak şekilde tüm ildir.
Birim: İldeki 10 ve daha fazla kişi çalışanı olan yerel birim işyerleridir.
Yerel birim coğrafi olarak tanımlanan bir yerdeki mal ve hizmetlere ilişkin faaliyetleri ya da bunların bir kısmını yürüten bir girişim ya da girişimin bir parçasıdır. Yerel birim girişimin; merkez, büro, mağaza, büfe, fabrika, atölye, maden ocağı, şantiye, otel, lokanta, kafe, okul, hastane, depo gibi adresi coğrafi olarak tanımlanabilen bir yerdeki yerleşik olan bölümüdür. Bu yerde ekonomik faaliyet tek bir girişim için bir ya da daha çok kişinin tam gün ya da kısmi olarak çalışmasıyla yürütülür. Girişim merkezinin bulunduğu yer de bir yerel birimdir.
Çerçeve: TÜİK'in 2011 yılı İşyeri Kayıt Sistemi işyerleri listesini oluşturmuştur. Çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için işyeri cevapsızlık formu doldurulmuştur.

Sektörel kapsam: İktisadi faaliyetlerin sınıflamasında Avrupa Birliği Ekonomik Faaliyetler Sınıflaması NACE Rev.2 kullanılmış ve sınıflamada yer alan 21 ana sektörden 17'si kapsama dahil edilmiştir.

B	*Madencilik ve Taş ocakçılığı*
C	*İmalat*
D	*Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı*
E	*Su temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri*
F	*İnşaat*
G	*Toptan ve Perakende Ticaret, Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı*
H	*Ulaştırma ve Depolama*
I	*Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri*
J	*Bilgi ve İletişim*
K	*Finans ve Sigorta Faaliyetleri*
L	*Gayrimenkul Faaliyetleri*
M	*Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler*
N	*İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri*
P	*Eğitim*
Q	*İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri*
R	*Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor*
S	*Diğer Hizmet Faaliyetleri*

Kapsanmayan sektörler

A	*Tarım, Ormancılık, Balıkçılık*
O	*Kamu Yönetimi ve Savunma, Zorunlu Sosyal Güvenlik*
T	*Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri*
U	*Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri*

Meslek sınıflaması: Mesleklerin tespitinde kullanılan sınıflama ISCO 2008'in Türkiye uyarlaması olan Türk Meslekler Sözlüğüdür.

Veri derleme yöntemi: İşgücü Piyasası Talep Araştırması (İPTA) alan uygulaması yüz yüze görüşme yöntemi ile 10 Eylül- 31 Ekim 2012 tarihleri arasında uygulanmıştır.

Cevapsızlık düzeltmesi: Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık

düzeltmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R®= cevapsızlık düzeltmesi

R®=seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585
Manisa	1.582
Tekirdağ	1.545
Hatay	1.416
Aydın	1.370
Şanlıurfa	1.342
Kahramanmaraş	1.327
Eskişehir	1.282
Sakarya	1.250
Malatya	1.070
Afyonkarahisar	995
Elazığ	974
Ordu	962
Kütahya	890
Erzurum	856
Van	850
Zonguldak	832
Sivas	804
Çorum	802
Çanakkale	753
Düzce	736
Uşak	691
Giresun	687
Mardin	677
Osmaniye	671
Adıyaman	644
Batman	641
Rize	607
Aksaray	602
Nevşehir	559
Edirne	517
Isparta	505
Kırklareli	485
Kastamonu	481
Yozgat	475
Amasya	445
Niğde	423
Bolu	406
Karaman	393
Yalova	386
Burdur	364
Şırnak	345
Bartın	303
Karabük	299
Bilecik	291
Bingöl	281
Sinop	280
Erzincan	278
Kırşehir	260
Artvin	244
Kırıkkale	240
Siirt	233
Bitlis	216
Ağrı	213
Çankırı	212
Muş	192
Kars	177
Iğdır	162
Gümüşhane	127
Kilis	119
Hakkari	117
Tunceli	93
Bayburt	77
Ardahan	57
Tamsayım Toplamı	**38.698**

Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Adana	1.677
Ankara	1.982
Antalya	1.745
Bursa	1.838
Denizli	1.507
Diyarbakır	1.422
Gaziantep	1.472
İstanbul	2.132
İzmir	1.881
Kayseri	1.440
Kocaeli	1.737
Konya	1.658
Mersin	1.572
Muğla	1.478
Trabzon	1.393
Örneklem Toplam	**24.934**
Tokat (Pilot İl)	704
Samsun (Pilot İl)	1387
Araştırmada Seçilen Toplam işyeri	**65.723**

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

***İşgücü Piyasası Analizi*: Belirli** bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır**.**

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 10-Eylül-31 Ekim tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

***İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi*:** Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan **"**Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2011 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için **"**işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastahane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\textbf{İKO} = \frac{\text{İşgücü } Arzı\ (\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = $\frac{Toplam\ istihdam}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = $\frac{Kayıtdışı\ istihdam}{Toplam\ istihdam}$ x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine

ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine ençok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = $\frac{İşsiz}{İşgücü\ arzı\ (istihdam+işiz)}$ x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = $\frac{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus-(İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal\ Olmayan\ Sivil\ Nüfus}$ x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı

işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl sure ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = $\frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}}$ x 100

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değerin yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değerin ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile, dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı

pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 4- Ek 4a: Nüfus ve Konut Araştırması Kapsamında İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri*

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	**55 639**	**26 420**	**24 320**	**2 100**	**29 219**	**47,5**	**43,7**	**7,9**
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Giresun	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3

İl	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9
Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

*Kaynak:TÜİK *(2 Ekim 2011 itibariyle)*

Ek4b-İllerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması (SEGE 2011)

İLLERİN SOSYO-EKONOMİK GELİŞMİŞLİK SIRALAMASI (SEGE-2011)					
İL KODU	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*	*İL KODU*	*İLLER*	*SEGE 2011 Sırası*
TR100	İstanbul	1	TRB11	Malatya	42
TR510	Ankara	2	TR332	Afyon	43
TR310	İzmir	3	TR905	Artvin	44
TR421	Kocaeli	4	TRA12	Erzincan	45
TR611	Antalya	5	TR631	Hatay	46
TR411	Bursa	6	TR821	Kastamonu	47
TR412	Eskişehir	7	TR813	Bartın	48
TR323	Muğla	8	TR722	Sivas	49
TR211	Tekirdağ	9	TR833	Çorum	50
TR322	Denizli	10	TR823	Sinop	51
TR424	Bolu	11	TR903	Giresun	52
TR212	Edirne	12	TR633	Osmaniye	53
TR425	Yalova	13	TR822	Çankırı	54
TR222	Çanakkale	14	TR712	Aksaray	55
TR213	Kırklareli	15	TR713	Niğde	56
TR621	Adana	16	TR832	Tokat	57
TR721	Kayseri	17	TRB14	Tunceli	58
TR422	Sakarya	18	TRA11	Erzurum	59
TR321	Aydın	19	TR632	Kahramanmaraş	60
TR521	Konya	20	TR902	Ordu	61
TR612	Isparta	21	TR906	Gümüşhane	62
TR221	Balıkesir	22	TRC13	Kilis	63
TR331	Manisa	23	TRA13	Bayburt	64
TR622	Mersin	24	TR723	Yozgat	65
TR334	Uşak	25	TRC12	Adıyaman	66
TR613	Burdur	26	TRC22	Diyarbakır	67
TR413	Bilecik	27	TRA22	Kars	68
TR812	Karabük	28	TRA23	Iğdır	69
TR811	Zonguldak	29	TRC32	Batman	70
TRC11	Gaziantep	30	TRA24	Ardahan	71
TR901	Trabzon	31	TRB13	Bingöl	72
TR522	Karaman	32	TRC21	Şanlıurfa	73

İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası	İL KODU	İLLER	SEGE 2011 Sırası
TR831	Samsun	33	TRC31	Mardin	74
TR904	Rize	34	TRB21	Van	75
TR423	Düzce	35	TRB23	Bitlis	76
TR714	Nevşehir	36	TRC34	Siirt	77
TR834	Amasya	37	TRC33	Şırnak	78
TR333	Kütahya	38	TRA21	Ağrı	79
TRB12	Elazığ	39	TRB24	Hakkari	80
TR715	Kırşehir	40	TRB22	Muş	81
TR711	Kırıkkale	41			